

Handelingen

34 - 35

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van april 199

AFVALVERWERKINGSPROJECT DAPS

GLASRAAM SINT-BAAFSKATHEDRAAL GENT

INGEBRUIKNEMING AFVALCOLLECTOR LANGS ALBERTKANAAL

BENOEMINGEN VLAAMS COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR TOERISME

VERHOOGING INSCHRIJVINGSGELD HUBO

UITBREIDINGSFASE WEER-WERKACTIE

AFWERKING A 17

VERKEERSONVEILIGHEID A 12 EN N 177

NITRAAIVERONTREINIGING DRINKWATER

NOORDZEEVERVUILING

Inhoud

Nr. 34 **Woensdag 18 april 1990**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 132.3

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de houding van de Vlaamse Executieve ten opzichte van het Nederlandse DAPS-project voor afvalverwerking, blz. 1323

Sprekers : mevrouw M. Vogels, Minister N. De Batselier, Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over het glasraam in de Sint-Baafskathedraal in Gent, blz. 1330

Sprekers : mevrouw N. Maes, Minister L. Walt Niel

Interpellatie van de heer J. Verheyden tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de ingebruikneming van de afvalcollector langsheen het Albertkanaal, blz. 1336

Sprekers : de heren J. Verheyden, J. Geysels, Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer J. Loones tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de benoemingen bij het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme

Sprekers : de heer J. Loones, Minister P. Dewael

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1343

Nr. 35 **Woensdag 18 april 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1345

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1345

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 134

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 134.5

Advies van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 134.5

Verslagen

Indicning, blz. 1345

Jaarverslag

Indiening, blz. 1346

Moties

Indiening en overzending, blz. 13-16

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1346

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1346

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 1346

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de gevolgen van het regionaliseren van het Waarborgfonds voor de Nationale Kas voor Beroepskrediet, blz. 1346

Actuele vraag van de heer E. Van Rompuy tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over een voor de Vlaamse Gemeenschap beledigend gemeentelijk infoblad in Kraainem, blz. 1347

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de vergoeding van door de gemeenten uitgevoerde werken ten gevolge van de stormschade, blz. 1348

Actuele vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de plannen voor de bouw van een Franstalig cultureel centrum in Voeren en de stand van zaken betreffende het Vlaams polyvalent centrum aldaar, blz. 1349

Interpellatie (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer W. Van Durme tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de verhoging van het inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs buiten de universiteit

Sprekers : de heren W. Van Durme, C. Moors, Minister D. Coens

Motie van aanbeveling, blz. 13.54

Rouwhulde, blz. 1354

Motie van aanbeveling van de heer J. Laverge tot besluit van de op 21 maart 1990 door de heer D. Van Mechelen gehouden interpellatie tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, over de goedkeuring van de Vlaamse Exe-

cutieve voor de uitbreidingsfase van de Weer-Werkactie
– 321 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1355

Spreker : de heer D. Van Mechelen

Motie van aanbeveling van de heren M. Mahieu en A. Kempinaire tot besluit van de op 21 maart 1990 door de heer J. Laverge gehouden interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de stand van zaken betreffende de verdere afwerking van de A 17
– 322 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1356

Motie van aanbeveling van de heer J. Laverge tot besluit van de op 21 maart 1990 door de heer E. De Groot gehouden interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de onveilige toestand op het vak Boom-Wilrijk van de A 12 en de N 177
– 323 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1357

Sprekers : de heren J. Geysels, E. De Groot, G. Verhaegen, A. Denys, D. Van Mechelen, L. Hancké, H. Van Dienderen

Motie van aanbeveling van de heren J. Laverge en J. Cuyvers tot besluit van de op 22 maart 1990 door de heer J. Laverge gehouden actuele interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verontreiniging van het drinkwater door te hoge nitraatconcentraties
– 325 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1360

Spreker : de heer J. Cuyvers

Motie van aanbeveling van de heer J. Geysels tot besluit van de op 22 maart 1990 door de heer J. Cuyvers gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de Derde Noordzeeconferentie in Den Haag en de bestrijding van de Noordzeevervuiling
– 326 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1361

Spreker : de heer J. Cuyvers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1362

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

- De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

- De vergadering wordt geopend om 10 uur.

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

A. Op 't Eynde, A. Steverlynck ; gezondheidsredenen.

E. Beysen, J. Gabriels, A. Laridon, A. Vreven ; buitenslands.

A. Beckers, P. Berben, H. De Croo, O. Lefeber, A.M. Neyts-Uytbroeck, J. Pede, F. Vandenbroucke, W. Van Renterghem, R. Van Steenkiste ; ambtsverplichtingen.

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over

de houding van de Vlaamse Executieve ten opzichte van het Nederlandse DAPS-project voor afvalverwerking

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Vogels tot de heer De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, en de heer Theo Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de houding van de Vlaamse Executieve ten opzichte van het Nederlandse DAPS-project voor afvalverwerking

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, het is nog vrij vroeg en bij de meesten zijn de paaseieren nog niet verteerd, wellicht daarom zijn er nog niet zoveel collega's aanwezig. Ik denk dat dit niets afdoet aan het belang van het onderwerp van deze interpellatie die in feite de geschiedenis is van de dubieuze samenwerking van de Vlaamse Executieve met de Nederlandse projectontwikkelaars Duivelaar en dit met betrekking tot het door hen ontwikkelde afvalverwerkingssysteem DAPS. De feiten, zoals ik ze voor u op een rijtje zal zetten, zijn volgens mij doorstrengeld met belangenvermenging, normenloosheid, gebrek aan politiek fatsoen en zelfs corruptie. Het is daarom ook dat ik zeer zwaar til aan deze interpellatie, die geen formaliteit kan en mag zijn. Als er geen afdoende antwoorden komen op de vragen die ik u stel, zal het

incident, voor mij althans, niet gesloten zijn.

Waarover gaat het ?

De heer Machiel Duivelaar, die een internationaal gerenommeerd ingenieur is, legde zich samen met zijn zoon Patrick sinds 1973 volledig toe op de ontwikkeling van afvalverwerkingssystemen voor zwaar chemisch afval. Na jaren onderzoek en investering van zijn totale familiekapitaal slaagt hij erin een revolutionair systeem tot stand te brengen dat chemisch afval door middel van vloeibaar glas chemisch kraakt en absorbeert. Dit systeem is niet alleen milieuvriendelijk - er komen geen schadelijke afvalstoffen vrij tijdens de verwerking - maar kost bovendien slechts één vijfde van de traditionele afvalverbranding.

Voor het concretiseren van het project en de bouw van een pilotinstallatie nemen de projectontwikkelaars contact op met de Nederlandse en Belgische overheid omdat zij hun know how liever ter beschikking stellen van de overheid dan van de afvalindustrie.

Na 2 jaar voorstudie en op basis van verscheidene wetenschappelijke rapporten, besluit OVAM tot een samenwerking met de Duivelaars. Op 22 december wordt dan ook een overeenkomst ondertekend tussen de toenmalige Gemeenschapsminister Lenssens van Leefmilieu en vader en zoon Duivelaar. Dit contract heeft als voornaamste bepalingen dat de inmiddels afgeleverde en nog af te leveren octrooien de onverdeelde eigendom worden van OVAM en

Vogels

DAPS. OVAM van zijn kant verbindt zicht ertoe in een eerste fase de theoretische studie af te ronden, dit wordt fase 1.1 genoemd, en een proefinstallatie op te zetten, wat fase 1.2 wordt genoemd. Na evaluatie door beide partijen zou eventueel worden overgestapt naar een tweede fase, de commercialisering van het systeem.

Al vrij snel bleek echter dat er geen enkel onderzoekscentrum voorhanden was om de theoretische studie, zoals bepaald in de fase 1.1 van het contract, af te ronden. In onderling overleg werd dan ook besloten dat de heren Duivelaar zelf het theoretisch onderzoek zouden afronden, tegen betaling van 5 miljoen frank. Dit is de helft van het bedrag voor de uitvoering van deze fase. Deze theoretische studie werd vrij snel met gunstig gevolg afgesloten.

De heren Duivelaar startten onmiddellijk met de voorbereiding fase 1.2, de uitbouw van een proefinstallatie. Dank zij de goede contacten van vooral vader Duivelaar, die een gerenommeerd ingenieur is, kwam er vrij snel een concrete samenwerking tot stand met de firma Berstorff en de firma Siemens.

Op basis van deze gegevens werkte OVAM een samenwerkingsconfiguratie uit met als voornaamste partijen Siemens NV, Bernstorff GmbH en Brec NV.

Brec was op dat moment in handen van de GIMV, enige aandeelhouder, dus als het ware een overheidsbedrijf. Brec was een bedrijf in moeilijkheden op zoek naar diversificatie en alternatieven voor de productie van treinwagons waarvoor de markt op dat moment op ineensstorten stond. Door OVAM werd, in samenspraak met de GIMV, een voorstel uitgewerkt voor de Raad van Bestuur van Brec, waarbij Brec als Vlaams bedrijf de proefinstallatie van het DAPS-project zou bouwen, de eventuele verdere industrialisering van het project zou uitvoeren, dat zou bovendien gekoppeld worden aan een spoortankwagon-cleaning. Marktonderzoek had immers uitgewezen dat de vraag naar die cleaning enorm

groot was. Siemens zou bij de ontwikkeling van het totale verwerkingsstelsel financieel bijdragen.

De onderhandelingen waren rond op 5 augustus 1987 en op vraag van de heer Uytterhoeven, woordvoerder voor Brec, werd een businessplan opgesteld ten behoeve van de Raad van Bestuur van Brec. Er werd herhaaldelijk verklaard dat dit niet meer dan een formaliteit was. Op 2 september echter keurt de Raad van Bestuur dit plan, op basis van duistere argumenten, af.

Dit is het moment waarop de hele samenwerking OVAM-DAPS wordt geblokkeerd, zowel door het Kabinet van Leefmilieu als naar aanleiding van de toch wel op zijn zachtst gezegd merkwaardige ontwikkelingen bij Brec. Om de zaak niet al te ingewikkeld te maken zal ik beide sporen in het dossier apart behandelen.

Wat gebeurde er op het Kabinet van Leefmilieu ?

In november 1987 maakt OVAM een rapport op ten behoeve van de Gemeenschapsminister van Leefmilieu dat het samenwerkingsverband in de eerste fase fasen Duivelaar en OVAM zeer positief beoordeelt. Het voorstel aan de Minister wil fase 1.2 van de overeenkomst opstarten en in het rapport, ondertekend door de heer Victor, Bestuursdirecteur en de heer Parent, Directeur-generaal, wordt voorgesteld om 50.000.000 frank vast te leggen voor de verdere uitvoering ten laste van het Investeringsfonds van de OVAM.

In het rapport, bladzijde 5 staat : „Uit de thesauriestudie van het investeringsfonds van de OVAM blijkt dat men eind 1987 nog zal kunnen beschikken over 134 miljoen na aftrek van alle mogelijke provisies voor projecten die nog hangende zijn. Het DAPS-project kan bijgevolg gemakkelijk gefinancierd worden vanuit het Investeringsfonds met middelen die als ze niet vastgelegd worden voor OVAM verloren zijn”.

Dat is dus een positieve evaluatie van OVAM.

Het rapport overtuigt het Kabinet van de Gemeenschapsminister blijkbaar niet. Vooral bij monde van de

heer De Vooght, kabinetsmedewerker van de heer Lenssens, wordt kritiek geuit.

Op 9 december 1987 heeft een bijkomende vergadering plaats bij de OVAM in Mechelen, waarop aanwezig de heer Victor, Bestuursdirecteur van OVAM, de heer Parent, Directeur-generaal van OVAM, de heer De Vooght, kabinetsmedewerker van Minister Lenssens en de heren Duivelaar. Tijdens deze vergadering wordt door de heer De Vooght verklaard dat hij zijn technisch standpunt herzieft, dat hij overtuigd is van de inbreng van DAPS en conform hieraan positief zal adviseren bij de Minister zodat voor de uitvoering van fase 1.2 alles volgens contract kan verlopen.

Hij stelt voor de onkosten van 5 miljoen, gemaakt in de eerste fase, te reduceren tot 3 miljoen, omdat dan geen goedkeuring van de Executieve nodig is en dit nog kan worden uitbetaald vóór het einde van 1987.

De familie Duivelaar, die geconfronteerd wordt met ernstige financiële moeilijkheden, gaat in op dit voorstel en dient op 10 december 1987 een nieuwe onkostenstaat in ten belope van 2.996.940 frank. De goedkeuring voor uitbetaling van de Minister van Financiën en Begroting volgt snel en wordt zelfs gevolgd door een brief van Minister Waltiel van 11 maart 1988, gericht aan de heer Dupré, die inmiddels de heer Lenssens is opgevolgd als Gemeenschapsminister van Leefmilieu. Hierin schrijft Minister Waltiel : „Uw voorganger weigerde – om mij onbekende redenen – zijn goedkeuring te hechten aan deze rekening. Gelieve deze zo snel mogelijk te vereffenen”.

Tot op heden werd echter geen frank uitbetaald aan de heren Duivelaar. Ook werd ten behoeve van de nieuwe Gemeenschapsminister, de heer Dupré, een nieuwe nota opgemaakt door OVAM op 24 maart 1988. OVAM blijft hierin bij zijn oorspronkelijk standpunt en stelt : „De groeiende interesse van de industrie wijst erop dat de realisatie van het project hoe dan ook zal gebeuren. Indien het project uiteindelijk dan

Vogels

toch in Vlaanderen zou gerealiseerd worden – die kans wordt evenwel kleiner indien het Vlaamse Gewest nu afhaakt – dan zal ook beroep gedaan worden op middelen van het Vlaamse Gewest, bijvoorbeeld het Fonds prototypen. In de geest van deze redenering is dat naar onze mening aangewezen om het initiatief nu te behouden. Op die manier kan de Vlaamse Gemeenschap de ingezette middelen in de toekomst optimaal valoriseren. Het project is gestart zonder duidelijk omschreven budget, hetgeen beleidstechnisch een fout was. De overeenkomst met de heren Duivelaar moet ons inziens voortgezet worden maar dan wel in het kader van een duidelijk omschreven budget initieel aan te rekenen op het Investeringsfonds van de OVAM”.

Ook Minister Dupré keurt het OVAM-voorstel niet goed en laat de zaak aanslepen.

De positie van de heren Duivelaar is inmiddels onhoudbaar geworden, zowel financieel als op beroepsvlak. Hun goede naam en geloofwaardigheid bij firma's als Siemens en Berstorff komt meer en meer in het gedrang als gevolg van de dubbelzinnige houding van OVAM en het Kabinet Leefmilieu.

Uiteindelijk besluiten zij om bij dagvaarding op 2 en 4 mei 1988 over te gaan tot de eenzijdige ontbinding van de overeenkomst en eisen overeenkomstig het artikel 16 van het contract de onmiddellijke en onvoorwaardelijke teruggave van de octrooien. De OVAM en het Gemeenschapsministerie weigeren deze overdracht. Omdat de heren Duivelaar zonder het bezit van hun octrooien geen nieuwe contracten kunnen aangaan dagvaarden ze de overheid op 25 november 1988, die ter zitting uitspraak vraagt en bekomt, zodat de zaak wordt verschoven naar 30 december 1988.

Daags voor de zitting bericht de raadsman van de overheid dat er geen bezwaar meer bestaat tegen de overdracht en dat een minnelijke schikking zal worden uitgewerkt. De heren Duivelaar hebben uiteindelijk

nog tot midden mei 1989 moeten wachten alvorens de werkelijke overdracht gebeurde.

Op het ogenblik is een nieuw proces hangend van de heren Duivelaar in verband met de achterstallige onkostennota, die nog steeds niet is uitbetaald. Het nog hangende proces kan echter geen excuus zijn om niet te antwoorden op een aantal essentiële vragen die niets met het proces hebben te maken, maar integendeel alleen duidelijk moeten maken waarom het uiteindelijk zo ver is moeten komen.

De wijze waarop in dit dossier de Vlaamse overheid een loopje neemt met de projectontwikkelaars Duivelaar is onaanvaardbaar en immoreel en niet alleen zij, maar de ganse Volksvertegenwoordiging heeft het recht te weten op welke gronden hier werd gehandeld. Immers, niet alleen de projectontwikkelaars maar ook OVAM werden in dit dossier voor schut gezet door de Vlaamse Executieve.

Ik zou aan de Gemeenschapsminister van Leefmilieu dan ook de volgende vragen willen stellen.

Bij de overeenkomst tussen de heren Duivelaar en de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, de heer J. Lenssens – ondertekend op 22 december 1986 – werd blijkbaar het volle vertrouwen geschonken door de Minister aan de informatie, hem verstrekt door OVAM. Voor de uitvoering van dezelfde overeenkomst daarentegen werden alle rapporten van OVAM genegeerd en elke verdere uitvoering geblokkeerd. Om welke redenen ?

Waarom ondertekende de toenmalige Minister een contract waarin, zoals in het OVAM-rapport van 24 maart 1988 onder punt 7 wordt gesteld : „het project is gestart zonder duidelijk omschreven budget, hetgeen beleidstechnisch een fout was” ?

Waarom legde de Minister de conclusie van het OVAM-rapport van november 1987 naast zich neer waardoor, zoals het rapport van OVAM stelde „middelen die als ze niet vastgelegd worden voor de OVAM verlopen zijn”?

Daar waar het oorspronkelijk con-

tract een vergoeding voor de heren Duivelaar voorzag via de aan te stellen onderzoekscentra, werd naderhand door OVAM beslist om het theoretisch onderzoek door de heren Duivelaar zelf te laten doen tegen een vergoeding van 5 miljoen frank. Deze nieuwe bepaling werd in briefwisseling van OVAM aan de heren Duivelaar bevestigd. Was de OVAM hiertoe gemachtigd en was de Minister hiervan op de hoogte ?

Was de Minister op de hoogte van het voorstel, geformuleerd door de heer De Vooght op de vergadering van 9 december 1987, waarin werd voorgesteld om de met OVAM afgesproken onkostennota voor de fase 1.1 van 5 miljoen terug te brengen tot 3 miljoen om zo een voorafgaande goedkeuring van de Executieve te omzeilen ?

Waarom werd, ondanks uitdrukkelijke en herhaaldelijke beloften en zelfs na aandringen van de Gemeenschapsminister voor Begroting en Financiën, de heer Waltniel, bij brief van 11 januari 1988, nooit 1 frank onkosten betaald aan de heren Duivelaar die hierdoor in zware financiële moeilijkheden geraakten ?

Tot daar het eerste spoor van het dossier. Ik kom nu tot het tweede spoor. Wat gebeurde uiteindelijk bij Brec ?

Het bouwen van de in het contract OVAM-DAPS voorziene proefinstallatie werd, zoals gesteld, concreet uitgewerkt in een samenwerkingsconfiguratie, waarin Brec als overheidsbedrijf een belangrijke rol zou spelen. Ook de financiering was, dankzij de samenwerking met en de inbreng van Siemens en Berstorff, gegarandeerd. Bovendien dient te worden opgemerkt dat ook een ander bedrijf, met name Storck uit Nederland bereid was een proefinstallatie te bouwen en de nodige financiële inbreng te doen, maar uiteindelijk werd Storck afgewezen ten voordele van een Vlaams bedrijf. Bovendien bood dit project een haalbaar alternatief voor Brec, een overheidsbedrijf in moeilijkheden, dat duidelijk op zoek was naar diversificatie.

De afwijzing, zonder een enkel mo-

Vogels

tief, door de Raad van Beheer op 2 september van deze samenwerkings-configuratie, verbaasde ons dan ook ten zeerste. Nalezing van bedrijfsverslagen deed die verbazing alleen maar stijgen. Wat blijkt immers? De heer Uytterhoeven, Technisch Directeur van de firma Brec en de heer Timmerman, Commercieel Directeur van dezelfde firma, stelden zich in gesprekken met OVAM en de heren Duivelaar steeds zeer positief op ten overstaan van een samenwerking tussen Brec en OVAM-DAPS.

In opvolging van een vruchtbare bespreking in het bedrijf zelf met de heren Uytterhoeven, Timmerman, de heer Victor – namens OVAM – en de heren Duivelaar stuurt de heer Victor op 11 juni 1987 een schrijven aan de heer Wijnakker, huidig Havenshepen van de stad Gent en toenmalig Voorzitter van de Raad van Beheer van Brec, met de vraag naar een principiële beslissing van de Raad van Beheer rond verdere samenwerking. Binnen het bedrijf echter spreken de heren Timmerman en Uytterhoeven een totaal andere taal. Uit de verslagen van het Toezicht- en Overlegcomité, dat op elke vergadering de stand van zaken met betrekking tot de diversificatieplannen opvolgt, blijkt duidelijk dat het samenwerkingsvoorstel met OVAM nooit ter sprake wordt gebracht. Het DAPS-project komt enkel ter sprake als leden van het Toezicht- en Overlegcomité er uitdrukkelijk naar vragen en wordt dan zonder veel informatie van de hand gedaan.

Bijvoorbeeld : verslag van het Toezicht- en Overlegcomité van 26 juni 1987 – na de vergadering bij Brec en na het schrijven van Victor aan Wijnakker : „De heer Uytterhoeven deelt mede dat de OVAM hierbij betrokken is. Dit project bevindt zich nog in een vroeg stadium dat pas binnen twee jaar realiseerbaar moet zijn. Het gaat om de industriële afvalverwerking, die anders op zee gebeurt”.

In een ander verslag van het Toezicht- en Overlegcomité, met name dat dus na de afwijzing van de Raad van Beheer, meldt de directie aan het Toezicht- en Overlegcomité het vol-

gende : „Wat de afvalverwerkingsmachine betreft is het zo dat de milieu- sector zeer toekomstgericht is. Het uitwerken van deze nieuwe machine gebeurt in samenwerking met OVAM en DAPS – die het brevet hebben – Siemens, voor de elektrische kant van de zaak en Brec. Wij engageren ons daarin voor 10 miljoen frank. Het resultaat ligt op lange termijn, dit is tussen de 5 en 10 jaar”.

Er wordt door de directie dus niet gesproken over de vrij concrete plannen, voorgelegd aan de Raad van Bestuur, niet over de combinatie van DAPS met een kort termijnplan voor tank-cleaning en evenmin over het feit dat de Raad van Bestuur van Brec een concreet plan tot samenwerking op 2 september afkeurde.

Dit staat in schril contrast met de overtuiging waarmee de directie een ander diversificatieproject wil doordrukken, namelijk de bouw van een 60-tal trekkers en opleggers voor Libië. Dit project was door de vorige directie afgewezen als dubieus en onbetrouwbaar, maar vindt in de heren Uytterhoeven en Timmerman fervente voorstanders. Zij onderhandelen hierover met de heer Bilal, die de firma Diamoil, gevestigd in Zwitserland, vertegenwoordigt.

Met akkoord van de Raad van Bestuur doet Brec de nodige investeringen om 1 prototype oplegger te bouwen en betaalt 30 miljoen als commissieloon uit aan de heer Bilal. Het blind vertrouwen dat de directie heeft is op zijn minst merkwaardig te noemen. Steeds weer wordt gesteld dat na de investeringen en de ontwikkeling van het prototype de bestelling voor de voor de overige 59 voertuigen zal volgen. Er bestaat immers een basiscontract, maar de bestelling wordt pas effectief na de zogeheten letter of credit, voorzien voor februari-maart 1988. Deze kredietbrief komt er niet. Er wordt gesproken over de bedrijfssluiting. Het bedrijf dat in 1981 werd opgestart door de GIMV, met akkoord van de Vlaamse Executieve, om ten eerste, voor de binnenlandse markt monopolievorming te vermijden wat de productie van goederenwagens betreft en ten tweede, om een belangrijk volume

werkgelegenheid in de Zennevallei te behouden wordt nu, met akkoord van diezelfde Executieve, te koop aangeboden aan de op zijn minst dubbelzinnige Zwitserse holding Diamoil. De verkoop van de overheidsaandelen aan Diamoil gaat uiteindelijk niet door – wat men al lang had kunnen weten – het niet solvabel zijn van Diamoil.

Het altijd al twijfelachtige avontuur met Bilal heeft het bedrijf Brec 135 miljoen frank gekost : 80 miljoen voor het ontwikkelen van het prototype, 25 miljoen investeringen en 30 miljoen commissieloon voor de heer Bilal.

De type-oplegger, die gerealiseerd werd op vraag van Bilal voor levering aan Libië, staat nog steeds in Beerset op de terreinen van het voormalige Brec. Kenners, zowel van binnen als buiten het bedrijf, stellen dat het hierbij niet ging om opleggers voor gewoon vervoer van pijpleidingen, zoals gesteld door de directie, maar om zeer verfijnde computergestuurde opleggers, in staat te functioneren als mobiele raketlanceerbases.

De 30 miljoen commissieloon, betaald aan de heer Bilal, werd nooit verantwoord en na het mislukken van zijn opdracht ook nooit teruggevorderd. Het zal u dan ook niet verbazen dat ik hierover een aantal vragen heb aan de Gemeenschapsminister van Economie.

Wie nam het initiatief om in de OVAM-DAPS-configuratie Brec een rol te laten spelen?

Was de Vlaamse Executieve op de hoogte van de samenwerkingsplannen tussen Brec en Diamoil? Was zij op de hoogte van de aard van het produkt, ging het hierbij om producten met mogelijk militaire doeleinden en werd nagetrokken of deze niet onder een embargo of uitvoervergunning vielen? Was de Vlaamse Executieve eveneens op de hoogte van de samenwerking tussen OVAM-DAPS en Brec? Zo neen, hoe komt dit? Zo ja, wat is de houding geweest van de Vlaamse Executieve ter zake?

Hoe is het te verklaren dat de Vlaamse Executieve eerst gedooft dat de

Vogels

GIMV onderhandelt met een partner, Diamoil, die zowel politiek als financieel herhaaldelijk aantoonbaar onbetrouwbaar te zijn? Sterker nog, waarom gaf de GIMV op 20 juli uiteindelijk de toelating om Brec te verkopen aan datzelfde Diamoil?

Waarom werd nooit enige poging ondernomen om het ontbreken van de commissieloon aan de heer Bilal terug te vorderen?

Tot slot nog dit. Het DAPS-project kent ook binnen deze Executieve blijkbaar nog steeds voorstanders. Terwijl het Gemeenschapsministerie van Leefmilieu procedeert tegen de heren Duivelaar worden zij in november laatstleden opnieuw gecontacteerd door de heer Victor, inmiddels kabinetsmedewerker op het kabinet van de Gemeenschapsminister van Economie, de heer De Batselier. Er wordt voorgesteld om DAPS toch nog te ontwikkelen maar dan niet via de OVAM, maar via inbreng van de GIMV met standplaats in Limburg. Op vraag van de Directeur van de GIMV, ingenieur Boogmans, maken de heren Duivelaar opnieuw een voorstel voor de uitwerking van een pilootproject, inclusief de vooruitzichten met betrekking tot toekomstige marktaandelen en tewerkstelling. Deze nota van 30 november 1989 bleef tot nu toe onbeantwoord. Zowel de heer Boogmans als de heer Victor blijken onbereikbaar voor commentaar.

Collega's, heren Ministers, ik eis vandaag duidelijkheid van de Vlaamse Executieve over haar houding inzake dit project. Zich verschuilen achter juridische processen ter zake kan niet. Immers, u weet ook maar al te goed dat dit een slijtageslag is, die u als overheid zult winnen tegenover een financieel totaal aan de grond zittende projectontwikkelaar. Het gaat hier om de geloofwaardigheid van de Vlaamse Executieve, die als ze geen duidelijkheid schept in dit dossier, alleen maar illustreert dat MINA-plannen en milieu-economische theorieën enkel electoraal belang dienen, maar verder onderhevig is aan partijtengstellingen en dubieuze belangenvermenging.

Niet antwoorden vandaag voedt alleen mijn vermoeden dat in dit dossier de belangen van de afvalverbrandingslobby primeren en dat politieke akkoorden over beheerders van een op te richten milieuholding belangrijker zijn dan de ontwikkeling van milieuvriendelijke verwerkingssystemen. (*Applaus bij ACALEV*)

De Voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, het is voor mij niet zo eenvoudig te antwoorden op de gestelde vragen omdat zij betrekking hebben op een periode waarin ik geen lid was van de Executieve. Ik moet mij dus vooral baseren op de informatie die ik van de GIMV ontving.

In antwoord op de eerste vraag, met name wie het initiatief nam om Brec een rol te laten spelen in de OVAM-DAPS-configuratie, vermeld ik dat de GIMV, in het kader van de normale begeleidingsactiviteiten van haar portefeuille, regelmatige contacten onderhoudt met instellingen zoals OVAM. Het is blijkbaar uit één van deze informele gesprekken dat destijds is gebleken dat er eventueel een interessant diversificatieproject was voor Brec, in hoofde van de productie van het DAPS-systeem. In mei 1987 was er een contact tussen de directie van Brec en de initiatiefnemers van DAPS om de mogelijkheden van samenwerking in detail te bekijken.

Met betrekking tot de tweede vraag van de interpellant met name of de Vlaamse Executieve op de hoogte was van de samenwerkingsplannen tussen Brec en Diamoil, dient gesteld dat al deze plannen werden toegelicht op de Raad van Bestuur van Brec en dat een regeringscommissaris deze vergaderingen bijwoonde. Via de rapportering door de Raad van Bestuur werd ook de GIMV op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen. In elk geval werd, zowel formeel – via de Regeringscommissaris – als informeel, de Voogdijminister van de GIMV, op dat ogenblik de heer Gaston Geens, van deze ontwikkelingen op de hoogte gebracht.

Op het tweede deel van uw vraag, met betrekking tot de aard van de producten, antwoord ik dat het niet altijd gemakkelijk is, na te gaan of militaire toepassingen de eindbestemming zijn. In dit geval ging het om speciale tractoren met ophangers die in de woestijn kunnen worden ingezet voor zwaar transport. Ik kan vandaag moeilijk beoordelen of de Vlaamse Executieve, in casu de verantwoordelijke Gemeenschapsminister, op de hoogte was van de eindbestemming. Belangrijk is evenwel dat Brec, zoals was opgenomen in het contract met Diamoil, zich niet zou bezighouden met de commercialisering, zodat Brec niet was betrokken bij de beslissingen aangaande het uiteindelijk gebruik van de ophangers. Dit is uitdrukkelijk vermeld in het contract. Het was voor Brec een mogelijkheid om aan diversificatie te doen, voornamelijk door de aard van de technologie, voor zover kan worden nagegaan, was dit type van product niet onderhevig aan een bepaald embargo of aan een uitvoervergunning, aangezien de technologie op de transportsector was gericht. Dat is de informatie die ik van de GIMV ontving. In hoofde van Brec zijn deze problemen niet gerezen, vermits het stadium van de export nooit is bereikt.

Ten derde, vraagt u hoe het te verklaren is dat de Vlaamse Executieve gedooft dat eerst wordt onderhandeld met Diamoil – een partner die volgens u zowel politiek als financieel onbetrouwbaar is gebleken – en dan toch op 20 juli de verkoop aan die firma toestaat. Er werd mij gezegd dat Brec, gedurende de hele periode van de onderhandelingen die werden aangevat midden 1986, steeds de nodige voorzichtigheid aan de dag zou hebben gelegd. Zo heeft Brec zich blijkbaar steeds laten bijstaan door een bekend advocatenkantoor uit Brussel. Voor zover ik kan nagaan, rekening houdend met de beperkte informatie die ik voorhanden heb, werden noch door de Raad van Bestuur van Brec, noch door de GIMV onverantwoorde risico's genomen.

Trouwens de belangrijke inspanningen, ook financieel, die de heer Bilal zich heeft getroost voor de ontwikke-

De Batselier

ling van het prototype liet veronderstellen dat hij een financieel betrouwbare partner zou zijn. In juli 1988 werd dan een overeenkomst afgesloten die voorzag in een overname van Brec door Diamoil omdat als gevolg van de economisch-financiële situatie van de firma Brec zelf, deze operatie op economisch-financieel vlak als een interessante uitweg werd beoordeeld door de Vlaamse Executieve. Ook tijdens deze onderhandelingen werden de belangen van het Vlaamse Gewest optimaal verdedigd. Zoals achteraf zou blijken ging de transactie niet door omdat de waarborgen die het Vlaamse Gewest van Diamoil eiste niet konden worden voorgesteld. De eisen die de Executieve toen stelde werden niet gehonoreerd.

Evenals in het geval van Diamoil werden de aandeelhouders van Brec via een verslag van de Raad van Bestuur op de hoogte gehouden van de mogelijke samenwerking met OVAM-DAPS. Aandeelhouders betekent hier dus in feite langs de GIMV, via de Regeringscommissaris de verantwoordelijke Minister. Zoals dit trouwens geldt voor alle operationele activiteiten is het in de eerste plaats de directie en de Raad van Bestuur van het bedrijf zelf die moeten instaan voor de uitvoering van het beleid. In het geval van het diversificatieproject van DAPS moet eveneens worden vermeld dat BREC slechts een deel van de totale uitvoering zou doen en dat andere industriële partners werden betrokken bij de mogelijke uitvoering van het project. Het niet doorgaan van het project DAPS is dus, naar men mij mededeelt, niet alleen een beslissing geweest van de BREC-directie.

Ik heb er daarnet reeds op gewezen dat de gesprekken tussen BREC en de familie Duivelaar gestart zijn op een ogenblik dat er reeds een contract bestond met Diamoil. Het is dus onjuist te stellen dat BREC een samenwerking verkoos met Diamoil boven het DAPS-project. Ik kan heden, enkel vertrouwend op de informatie die ik via de GIMV-diensten ontving, niet oordelen waarom BREC niet deelnam aan het DAPS-project.

Wat de laatste vraag van de interpellante betreft over de ten onrechte uitbetaalde commissielonen, zoals zij die noemt, kan ik meedelen dat op vraag van de Raad van Bestuur van Brec een externe juridische raadgever heeft onderzocht of er kans bestond op de terugvorderbaarheid van de commissiebedragen van de heer Bilal te bedingen. Gezien de verkoop eind 1988 van Brec samen met alle rechten en verplichtingen aan de groep Mol, zijn wij niet op de hoogte van het gevolg van deze zaak. Immers, toen ik eind 1988 aan de Executieve heb voorgesteld – daarover draag ik dus wel verantwoordelijkheid – om Brec te verkopen aan het privé-bedrijf Mol, werden alle rechten en verplichtingen tegelijk overgedragen aan de nieuwe eigenaar.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijn inleiding kan dezelfde zijn als deze van collega De Batselier waarin hij elke verantwoordelijkheid of directe betrokkenheid in de voorgeschiedenis van dit dossier ontkent.

Daarenboven werd dit dossier bij de rechtbank aanhangig gemaakt. Het gaat niet op dat de discussie in het halfroond de afhandeling van dit dossier zou beïnvloeden. Dit betekent uiteraard niet dat ik uw vragen niet zal beantwoorden.

Ik heb evenmin de intentie om het beleid en de beslissingen van mijn voorgangers te verantwoorden. Dat kunnen zij zelf. Maar uiteraard ben ik, voor zover toen beleidsverantwoordelijkheid werd genomen – die nog voortduurt – gebonden door de consequenties en ben ik bereid daarvoor verantwoordelijkheid te dragen.

Zeker is dat collega Dupré geoordeeld heeft dat de overeenkomst diende te worden beëindigd om een uit de hand lopen van de kosten te voorkomen, ten gevolge waarvan de rechter zal beslissen of OVAM daarvoor enige schadevergoeding zal moeten betalen. Het is dan ook evident dat OVAM, dat als parastatale A onder mijn directe voogdij staat, de

nodige maatregelen ten aanzien van het eigen personeel moet nemen afhankelijk van de gerechtelijke uitspraak dienaangaande indien die tot sancties ingevolge tekortkomingen zou nopen.

Wat uw eerste precieze vraag betreft, verwijs ik naar het antwoord dat ik van mijn Administratie, van de OVAM, heb ontvangen.

Met de nota van 7 oktober 1985 deelde de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest voor het eerst het bestaan van het DAPS-systeem mee aan de toenmalige bevoegde Minister voor Leefmilieu, de heer Lenssens. Bovendien werd gesteld dat een formele uitspraak over het DAPS-systeem onmogelijk was. Dit was een nieuw systeem dat een alternatief voor afvalverbranding kan zijn en dus contacten met de heer Duivelaar met het oog op verder onderzoek, rechtvaardigde.

In het licht hiervan werd een contractuele band tussen OVAM en de heer Duivelaar voorgesteld. Vermits volgens de nota elke werkwijze een risicovolle operatie betekende, werd uiteindelijk geopteerd voor een gefaseerde verbintenis die OVAM de mogelijkheid bood om, na het afsluiten van elke fase, zonder kosten uit het project te stappen. Dat was een duidelijke intentie van de overeenkomst.

De eerste fase, de theoretische en praktische beproeving op schaal, werd op eigen initiatief uitgevoerd door de heer Duivelaar en afgesloten met de nota-Duivelaar van 11 september 1987 onder de titel „Samenvatting der werkzaamheden, alsmede afsluitende studie van het OVAM-DAPS-project, fase 1”.

Ingevolge een schrijven van 8 februari 1988 van de Nederlandse raadsman van de heren Duivelaar, waarbij onder meer deze samenvattende nota zojuist vermeld, werd medegedeeld, en ingevolge een daaropvolgende brief van 23 februari 1988 waarin het standpunt van de Gemeenschapsminister van Leefmilieu werd gevraagd over de voortzetting van het contract, deelde de toenmalige Gemeen-

T. Kelchtermans

schapsminister van Leefmilieu, de heer Dupré, op 25 februari 1988 mee dat het dossier voor advies aan OVAM werd toegezonden. Alvorens OVAM haar advies daarover kon uitbrengen werd OVAM, dit overeenkomstig de contractueel voorziene evaluatie van fase 1, op 29 maart 1988 een eerste keer gedagvaard door de partij Duivelaar. Gelet op de negatieve evaluatie van fase 1 besloot OVAM uiteindelijk van de contractuele mogelijkheden gebruik te maken. Op 13 mei verbrak zij de overeenkomst bij deurwaardersexploot.

Uw tweede vraag dan. Gelet op de initiële voorstellen van OVAM en de mogelijkheden geboden door het contract van 22 december 1986 om elke investering te recupereren, is het duidelijk dat de overeenkomst werd aangegaan om een alternatieve, milieuvriendelijke verwerking van gevaarlijk afval een kans te geven. Gelet op de voorgestelde fasering was een omschrijving van het budget overigens slechts bij benadering mogelijk. Dat uiteindelijk na een eerste onderzoek en om technische redenen hiervan werd afgezien, doet geen afbreuk aan deze vaststelling.

Ten derde. Het OVAM-rapport waarvan sprake, is de weergave van de vergadering van 9 november 1987. De aangehaalde verwijzing refereert aan het Investeringsfonds van de OVAM en wijst erop dat in geval van voortzetting van het contract – punt dat op dat ogenblik nog ter discussie was – een vastlegging van de nodige middelen voor eind 1987 vereist was, zoniet zouden de middelen voor het eventuele verderzetten van het project op de fondsen van het volgende jaar dienen te worden verrekend.

Uw vierde vraag dan over de vergoeding van 5 miljoen aan de heer Duivelaar. De oorspronkelijke overeenkomst stipuleerde dat de eerste fase zou worden uitgevoerd door een onderzoekscentrum. Vermits geen valabel onderzoekscentrum kon worden gevonden, werd – en dit stemt niet overeen met wat u in uw interpellatie hebt gezegd, mevrouw Vogels – door de heer Duivelaar besloten om zelf de eerste fase uit te voeren. De

OVAM die conform de bepalingen van het contract de leiding had van fase 1 en in die hoedanigheid met het voornemen van de heren Duivelaar werd geconfronteerd, heeft zich hier tegen niet verzet. Dat is juist. Door de OVAM werd ter zake geen vergoeding overeengekomen. Dit laatste punt alsmede de terugvordering door OVAM van haar investeringen en kosten, maakt op het ogenblik overigens het voorwerp uit van een gerechtelijke procedure. Momenteel kan ik dus op dit punt niet verder ingaan, omdat wij de beslissing van de rechtbank moeten afwachten.

Ten vijfde. U zegt, mevrouw, dat er op de vergadering van 9 december 1987 een voorstel van de heer De Vooght zou geweest zijn. Ik ben helemaal niet op de hoogte van de gesprekken die daar zouden gevoerd zijn tussen de heren Duivelaar en de heren Parent en De Vooght.

Ten zesde. U vroeg zich af waarom ondanks herhaalde beloften en ondanks het aandringen van de Gemeenschapsminister voor Begroting en Financiën geen frank onkosten werd betaald aan de heren Duivelaar die in zware financiële moeilijkheden waren geraakt. De heer Waltniel herinnert zich dat trouwens nog levendig.

Aan de heren Duivelaar, werden aanzienlijke sommen ten bedrage van 2.620.705 frank uitbetaald in uitvoering van het contract van 22 december 1986. De terugvordering van deze bedragen, zoals contractueel bepaald, vormt momenteel het voorwerp van een gerechtelijke procedure.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen hiermede op de vragen van mevrouw Vogels te hebben geantwoord. Ik herhaal dat wij voor de definitieve conclusies aangewezen zijn op de uitspraak van de rechtbank. Ik ben bereid daarna op deze zaak terug te komen.

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Voorzitter, ik zou eigenlijk een nieuwe interpellatie moeten houden om te antwoorden op wat de Minister heeft gezegd.

Bij de aanvang van mijn interpellatie heb ik gezegd dat ik duidelijkheid wens over het dossier. Ik heb die niet gekregen. Men speelt hier een ping-pong-spelletje. Men zegt indertijd niet bevoegd te zijn geweest. Als parlementslid kan ik Ministers die destijds Leefmilieu onder hun bevoegdheid hadden niet meer interpelleren over wat zij toen hebben gedaan. Maar blijkbaar kunnen Ministers in functie ook niet voldoende aan informatie geraken wat betreft de daden van hun voorgangers. Ik kan alleen maar concluderen dat ik mij tot andere middelen zal moeten wenden om de ware toedracht van het dossier te kunnen ontdekken. Ik denk er sterk aan het Hoog Comité van Toezicht aan te spreken, want ik blijf ervan overtuigd dat er op alle vlakken op een totaal onverantwoorde manier werd gesjoemeld met overheids gelden.

Ik wil nog een opmerking maken in verband met het antwoord van Minister De Batselier. Het illustreert voor mij alleen maar het onverantwoorde gedrag van de overheid. Brec was een overheidsbedrijf. De Minister heeft zelf gezegd dat de Vlaamse Executieve op de hoogte was van de gang van zaken bij Brec. Het gaat bijgevolg niet op te zeggen dat men gedekt was want dat men de commercialisering van een eventuele lanceerbasis voor raketten niet zou toelaten. Ik vind het immoreel dat het enige overheidsbedrijf in Vlaanderen zich bezighoudt met dergelijke productie en deze verkiest boven een degelijke verwerking van afval.

Wat de antwoorden van Minister Kelchtermans betreft, kan ik het volgende zeggen. Al de documenten waarover ik beschik kunnen weerleggen wat hij in zijn antwoord zegt. Ik zal ze hem dan ook graag overmaken dan hoeft hij niet te wachten op het gerechtelijk onderzoek om eventueel zijn Administratie en OVAM meer vragen te stellen.

Ik wil enkele voorbeelden geven. De Minister zegt dat het Gemeenschapsministerie voor Leefmilieu in 1987 voor de eerste maal werd gecontacteerd naar aanleiding van een rapport van OVAM over DAPS. Minister

Vogels

Lenssens zelf tekende in december 1986 een contract met DAPS. Ik mag toch veronderstellen dat de Minister weet wat hij tekent ?

Minister Kelchtermans heeft ook gesproken over het eigen initiatief wat betreft de uitwerkingsfase 1.1 van de heren Duivelaar. Ik kan de Minister een bundel brieven overhandigen waarin OVAM duidelijk aan de heren Duivelaar zegt dat hen wordt opgedragen de fase 1.1 uit te voeren en dat dit gebeurt tegen een vergoeding van 5 miljoen. Ik beschik zelfs over brieven van OVAM aan de bankinstelling waar de heren Duivelaar in schuld stonden omdat zij geleend hadden om hun project te ontwikkelen, waarin OVAM om de schuldeisers gerust te stellen duidelijk zegt dat er een vergoeding komt omdat er een overeenkomst is enzovoort. Dit bewijst alleen maar dat de informatie die de Minister van OVAM krijgt totaál op niets slaat.

De Minister heeft het ook over een negatieve evaluatie. Er is nooit een evaluatie geweest. De overeenkomst bepaalde dat er na de afwerking van fase 1, die nooit werd afgerond, een evaluatie door beide partners moest plaatsvinden. Die is er nooit geweest. Wat ik in het bezit heb, zijn een drietal zeer positieve rapporten van OVAM aan het Gemeenschapsministerie, wat dus niet bepaald wijst op een negatieve evaluatie.

U zegt, mijnheer de Minister, dat OVAM zelf heeft besloten de overeenkomst teneinde te doen lopen op 13 mei. Ik wil u doen opmerken dat op 2 en 4 mei het de heren Duivelaar waren die gevraagd hebben om de overeenkomst te verbreken en hun patent terug te krijgen. Het is dus niet OVAM die daar het initiatief heeft genomen. Ik zal u alle documenten overhandigen opdat u zichzelf en uw Administratie op de hoogte kan brengen.

Ten slotte moet ik er op wijzen dat ik geen antwoord heb gekregen op de vraag welke de houding is van deze Executieve – en het is haar verantwoordelijkheid – ten aanzien van het DAPS-project, wetende dat de

heer Victor, kabinetsmedewerker van Minister De Batselier, in november laatstleden de heer Duivelaar opnieuw heeft gecontacteerd en hem heeft gevraagd eventueel het DAPS-project uit te werken.

Steunt de Vlaamse Executieve al dan niet dit project ? Hierop wens ik een antwoord te krijgen.

De Voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de Voorzitter, collega's, wanneer men het heeft over het Brec als enig overheidsbedrijf, is dit niet juist. Het is wel het eerste in Vlaanderen, maar niet het enige.

Ik wil hierbij nog een en ander preciseren op vraag van mevrouw Vogels. Het gaat niet over de Executieve in haar totaliteit. Inderdaad, wanneer men de term Executieve gebruikt, dan gaat het alleen maar over de betrokken Minister. Bij delegatie behoorde dit probleem tot de bevoegdheid van de Minister van Economie. Op dat ogenblik schakelt de Minister van Economie in feite zijn overheidsinstelling, die aan industrieel beleid doet in, zij beheert het aandeel dat het Vlaamse Gewest heeft ook al is dit de derde functie van de GIMV. Het is dus de GIMV die dit beheert. Er is de relatie GIMV-BREC, waar ook een regeringscommissaris aanwezig is. Het kan zijn dat de verantwoordelijke Minister de eindbestemming van het produkt niet kent. Ik kan dat heden niet meer beoordelen.

Wat we wel moeten weten is dat er ter zake een verantwoordelijkheid kan bestaan, die politiek moet worden ingeschat.

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Ik heb geen antwoord gekregen op de vraag over de bevoegdheid van de huidige Executieve, wetende dat de kabinetsmedewerker van Minister De Batselier opnieuw het DAPS-project wenste op te starten. Welke is de houding van deze Executieve ten aanzien van bovengenoemd project ?

Het gaat hier om een revolutionaire

techniek die, indien zij zal worden uitgewerkt, ons een eind verder ZOU kunnen helpen bij de afvalverwerking van zwaar chemisch afval, bijvoorbeeld inzake de afvalverbranding op zee. Het gaat hier bijgevolg niet om een technische kleinigheid, maar om een ernstig milieualternatief. Mijns inziens moet de huidige Executieve ter zake haar verantwoordelijkheid dragen.

De Voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Voor zover deze vraag tot mij is gericht, kan ik u verzekeren dat ik zowel interesse heb voor de technologische als voor de milieuaspecten.

Indien de vraag aan de Executieve wordt gesteld, wijs ik er op dat deze problematiek vandaag niet aan de orde is. Bijgevolg kan ik de mening van de Executieve niet vertolken.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over het glasraam in de Sint-Baafskathedraal in Gent

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over het glasraam in de Sint-Baafskathedraal in Gent.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de Sint-Baafskathedraal te Gent telt veel glasramen, maar er is er één dat de publieke opinie bijzonder beroert, namelijk het glasraam in de noordelijke kruisbeuk, waar een reusachtig raam van 22 meter, nu opgevuld in gotische stijl met een grisaille en vlechtwerk, zou worden vervangen door een kleurig exemplaar.

Maes

Wij zullen even de geschiedenis na-
saan om te zien welke overwegingen
hebben meegespeeld en welke ter za-
ke de besluiten zouden moeten zijn.

Ik ben van mening dat in de loop van
de procedure tal van merkwaardighe-
den opduiken die erop wijzen dat dit
dossier niet met de nodige zorg werd
behandeld. Het gaat hier immers om
één van onze allerbelangrijkste archi-
tectonische landschappen. De Sint-
Baafskathedraal is een wereldmonu-
ment, een kunstwerk dat de samen-
vatting in zich houdt van de hele evo-
lutie van onze architectuur, onze
schilderkunst en onze beeldhouw-
kunst

Op 15 maart ontvangt het atelier
Mestdagh vanwege het Bisdom de
opdracht voor zowel het ontwerp als
de uitvoering van een glasraam ter
vervang van dit reusachtig raam.
Het eerste gesprek, waarnaar in de
brief wordt verwezen, vond plaats op
6 maart 1989. Op 11 mei 1989 ver-
schijnt in het tijdschrift *Kerk en Le-
ven* een voorstelling waarin staat dat
aan de Bisschop, ter gelegenheid van
zijn vijftienvigjarig ambtsjubileum,
een glasraam zal worden geschon-
ten. Er wordt aan de gelovigen ge-
vraagd hiervoor een bijdrage te stor-
en. Het glasraam wordt omschreven
als zijnde twintig meter hoog en be-
vattende 190 kleinere ramen plus de
ogiefamen. Er worden bijdragen van
25 duizend frank gevraagd. Uitgere-
kend is dit een geschenk van circa 5
miljoen.

In het mededelingenblad van het Bis-
dom Gent verschijnt een artikel gete-
kend door de verantwoordelijken van
het ontwerpatelier, tegelijkertijd uit-
voeringsatelier dat stelt dat het de
verwezenlijking is van een droom van
Albert Mestdagh die dertig jaar gele-
ien de heraldische glasramen in de
Kapittelzaal heeft gecreëerd en later
verschillende glasramen van de ka-
thedraal restaureerde. Hij is duidelijk
een uitvoerend kunstenaar. De huidi-
ge atelierbeheerders zeggen het vol-
gende: „Een monumentaal glasraam
mogen creëren in een prachtige kerk
zoals de Sint-Baafskathedraal is voor
een hedendaagse glazenier een ge-
roomde maar zeldzame opdracht”.

Op dat moment zijn wij 20 juli 1989.
Toen moest het ontwerp reeds klaar
zijn en werd een maquette aan de
Bisschop overhandigd.

De hele zaak heeft eigenlijk haar be-
slag gekregen zonder dat er enige
vraag werd gesteld aan welke officiële
instantie dan ook.

Aan de Minister van Cultuur en de
Minister verantwoordelijk voor de
Monumentenzorg zou ik willen vra-
gen of zij niet van mening zijn dat
eerst, principieel, het advies van des-
kundigen zou worden gevraagd alvo-
renseen dergelijke ingreep in een be-
langrijk monument te overwegen. In
de opdracht wordt wel omschreven :
„Deze opdracht geldt voor het ont-
werp als voor de uitvoering voor
zover de nodige vergunningen en toe-
latingen van de hogere overheid wor-
den verkregen”. Op dat ogenblik was
er van de toelatingen en de vergun-
ningen geen sprake.

Het duurt dan tot september eer de
zaak in de openbaarheid komt. Dan
wordt in *De Standaard* een artikel
gepubliceerd door de heer Marijnissen
die het glasraam voor de Sint-
Baafskathedraal een schoolvoor-
beeld van ouderwetse moderniteit
noemt. Hij is daarbij zeer principieel
tewerk gegaan. Hij spreekt niet al-
leen over het glasraam zelf, maar
veeleer over de situatie van de Sint-
Baafskathedraal waarin dat glasraam
fungeert.

In zijn boek *Landschap van kerken*,
noemt Geert Bekaert, hoogleraar in
de architectuur, de Sint-Baafskathe-
draal één van de mooiste kerkland-
schappen die wij bezitten. Hij stelt
dat zij in haar architectuur extreme
polen van romaans en barok samen-
brengt. Dan volgt nog een hele lofre-
de op de Sint-Baafskathedraal die ik
u niet zal voorlezen want u zal wel-
licht van haar waarde overtuigd zijn.

De heer Marijnissen legt er in zijn
artikel vooral de nadruk op dat in het
concrete geval van Sint-Baafs de hui-
dige lichtsituatie perfect is en dat die
precies wordt bepaald door de beide
ramen van het transept. Hij schrijft
verder : „Voor mijn part mag men
elke situatie veranderen indien men
ze verbetert. De plaatsing van een

modern glasraam zou ik graag toeju-
ichen indien het iets anders zou wor-
den dan een schoolvoorbeeld van ou-
derwetse moderniteit”. Wij schrijven
9 september 1989.

De zaak gaat evenwel verder. Wij
schrijven 3 november. Ik moet erop
wijzen dat, luidens het antwoord dat
de Minister mij heeft verstrekt op
mijn parlementaire vraag, op dat
ogenblik de Koninklijke Commissie
voor Monumenten en Landschappen
nog steeds niet door een vraag is ge-
vat.

Geert Bekaert schrijft in *De Stan-
daard* een open brief met als titel :
Een schande voor Sint-Baafs. Ik lees
u enkele van de meest treffende pas-
sages. „Het kan dus toch dat een na-
tionaal monument van die klasse, zo-
maar, zonder dat de publieke opinie
in het verzet komt. schandelijk wordt
verminkt, want om verminking gaat
het hier.”

Een ander citaat : „Het gaat immers
om een letterlijk niets zeggend pseu-
do kunstwerk, dat niemand buiten de
eigen kleine kring en dan nog, kan
overtuigen. Het heeft bovendien de
pretentie zich met de kathedraal te
meten en ze te domineren. Indien het
wordt uitgevoerd, zal het inderdaad
ook zo zijn. Wij misgunnen de bis-
chop zijn cadeau niet. Wij kunnen
veel begrip opbrengen voor dit soort
randverschijnsel, veel relativeren,
maar hier wordt een grens overschre-
den die wij niet meer voor mogelijk
hielden, niet alleen van artistieke
beenhouwerij maar ook van spot met
het openbaar gemeenschappelijk erf-
goed en met alle regels van een goed
beheer ervan.”

Het zijn deze artikelen in de pers die
mijn aandacht hebben gewekt en die
mij hebben doen besluiten hier drin-
gend een parlementaire vraag over te
stellen. Intussen is de zaak dan toch
zo ver in de openbaarheid gekomen
dat er ook andere initiatieven losko-
men. Zo blijkt uit uw antwoord op
mijn parlementaire vraag dat de
Commissie voor Monumenten en
Landschappen pas op 4 november
1989 om advies werd gevraagd, en
wel door een brief die werd verstuurd
op 7 november 1989 en die op 8 no-
vember werd ontvangen op het Be-

Maes

stuur van Monumenten en Landschappen. Desalniettemin schrijft u, mijnheer de Minister dat de Commissie reeds op 5 oktober een bespreking had gewijd aan dat onderwerp en het had nuttig geacht een plaatsbezoek te brengen op 9 november.

Het is dus naar aanleiding van dat aangekondigde plaatsbezoek dat waarschijnlijk, ik interpreteer nu even, de brief naar Monumenten en Landschappen officieel is vertrokken en dat ook de ontwerpers-uitvoerders een brief schrijven aan de Koninklijke Commissie van Monumenten en Landschappen. Daarbij zeggen ze dat het om een voorontwerp gaat en dat er nog een lange weg ligt tussen het voorontwerp en de uitvoering van het project. Voor het overige bevat deze brief ook nog een aantal argumenten van meer persoonlijke aard die hier weinig ter zake zijn. Het blijft daarbij rommelen, want de Koninklijke Commissie brengt een negatief advies uit. Ik citeer uit uw antwoord: „Na afloop van dat plaatsbezoek werd een advies uitgebracht dat ongunstig was zowel wat de voorziene plaats van het brandglasraam als wat de vormgeving betreft”.

Zo ver stonden wij, op 8 januari 1990, op het ogenblik dat u mijn vraag van 13 november 1989 beantwoordde. U ziet dat het af en toe toch wel een tijdje duurt alvorens men een antwoord krijgt op een belangrijke en dringende vraag. Intussen komt de vraag ook ter sprake in de Provincieraad van Oost-Vlaanderen. Daar wordt dus op 6 december 1989, doorde heer Vallaëys, Eerste Gedeputeerde, officieel medege-deeld aan de Provincieraad dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen een unaniem negatief advies uitbracht over het voorontwerp voor het glasraam dat het Bisdom in de Sint-Baafskathedraal wou plaatsen. De heer Beke van mijn partij had hierover een vraag gesteld.

In de Gazet van Antwerpen verschijnt op 8 december een bericht onder de titel Bisdom en ontwerpers officieel niet op de hoogte van het advies. Het dovemansgesprek gaat

dus door, ook aan de andere kant. Na het ongunstig advies dat nog steeds niet in het bezit is van het Bisdom zegt de krant dat het wel heel onwaarschijnlijk geworden is dat nu nog een positieve beslissing mag worden verwacht. Ik citeer: „Na het ongunstig advies van de Koninklijke Commissie is de kans uiterst klein geworden.”

Begin dit jaar informeerde ik naar de stand van zaken, want het besluit van het antwoord op mijn parlementaire vraag was dat het advies van de Koninklijke Commissie wordt onderzocht.

Mijnheer de Minister, na de eerste paragraaf van uw brief van 12 maart 1990 waarin staat: „Uw brief van 21 februari waarin u informeert naar mijn beslissing genoot mijn aandacht...”, lees ik in de tweede paragraaf: „Na analyse van de verschillende adviezen ben ik van oordeel dat het glasraam zoals ontworpen door het atelier Luc Mestdagh toegestaan kan worden. Het desbetreffend machtigingsbesluit zal mij eerstdaags ter ondertekening voorgelegd worden”.

Dit antwoord verbaasde mij en ik heb onmiddellijk een verzoek tot interpellatie ingediend om u te vragen om toch nog eens heel goed na te denken vooraleer een beslissing in gunstige zin te nemen. Het is immers duidelijk dat het hier gaat om een zaak die niet alleen de emoties van de onmiddellijke betrokkenen hoog doet oplaaien.

Mijnheer de Minister, ik begrijp dat u zich afstandelijk gedraagt ten aanzien van persoonlijke conflicten. Ik vind dat heel belangrijk en kan u daar niet genoeg in steunen. Wij kunnen echter niet voorbij gaan aan het advies van de unanieme Commissie voor Monumenten en Landschappen.

Wie ben ik, wie zijn wij politici, dat wij kunnen oordelen over de artistieke kwaliteiten van dat glasraam.

Het nut, de zin en de monumentale en de architecturale betekenis van het glasraam wordt via allerlei publicaties aangevochten. De oorspronkelijke gotische glasramen waren gekleurd, na de beeldenstorm werden ze vernietigd. Sindsdien is het inte-

rieur van de kerk als het ware omgekeerd. Vroeger was het interieur wit en de glasramen gekleurd, nadien werd het interieur in rode baksteen vrijgemaakt en waren de glasramen in grisaille. In de 19e eeuw werden ze doorgekleurde glasramen vervangen, behalve de hele grote glasramen op het noorden en op het zuiden, die lichtgrijs zijn gebleven.

Men heeft altijd gearzeld om ze te vervangen. Ook in de 19e eeuw, toen de neo-gotiek triomfeerde, ging men ervan uit dat de vervanging ervan het karakter van de kerk zou beïnvloeden omdat het vrij rijke barokinterieur wordt verlicht door die grote ramen. Wanneer één raam wordt vervangen door een gekleurd glasraam, moet natuurlijk ook het andere worden vervangen, anders wordt het evenwicht in de kerk verstoord. Daarom de vraag om niet teveel aan de sfeer van de kerk te veranderen. Ik meen dat de Commissie om die reden geoordeeld heeft dat het gekleurde glasraam daar beter niet wordt geplaatst.

In de kooromgang kunnen er nog gekleurde glasramen worden geplaatst, aangezien ze daar niet dezelfde grote impact hebben op de lichtinval en op het interieur van de kathedraal. Bij vorige gelegenheden werd trouwens aan de Bisschop een minder opvallend raam in de kooromgang als geschenk aangeboden. Nu gaat men toch wel heel erg ver met het plaatsen van een gekleurd glasraam op die dominante plaats in de kathedraal.

Mijnheer de Minister, over de waarde van het ontwerp zelf aarzel ik. Men moet zich goed beraden over de antecedenten. Ik heb geen enkele kritiek op het atelier dat instaat voor de uitvoering van het ontwerp. Het atelier heeft een familietraditie en levert goed werk. Het ontwerp van het glasraam is echter een andere zaak. Heeft men er goed aan gedaan daarvoor geen wedstrijd uit te schrijven? Men had dat kunnen doen om tot betere resultaten te komen. Het is moeilijk dit glasraam origineel te noemen.

Mijnheer de Minister, ik zal u overhandigen wat ik bij mij heb. Het enige glasraam van de betrokken ont-

Maes

werpster dat werd gerealiseerd bevindt zich in Zele. Ter vergelijking geef ik u de tekeningen uit de 19e eeuw van een graficus, Gustave Doré, die onmiskenbaar werden gebruikt als inspiratiebron en overgezet in glasraamstijl. Ik vraag mij af of de beperkte ervaring van de ontwerpster volstaat om belast te worden met het ontwerpen van een zo prestigieus glasraam. Ik geef u eerlijk alle gegevens waarover ik beschik. U kan dan zelf oordelen en dan moeten wij ons niet verder met deze eerder delicate kwestie bezighouden.

Tot slot stel ik een aantal vragen.

Mijnheer de Minister, wat heeft u ertoe bewogen om het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen opzij te schuiven ?

U spreekt over verschillende adviezen. Mij zijn geen positieve adviezen bekend. Ik heb alleen weet van een opdracht waarover de opdrachtgevers tevreden zijn. Mij is een stroom krantartikelen bekend, voor of tegen, zoals dat nu eenmaal gaat in een polemiek, maar ik heb nergens een artikel gevonden dat de zaak fundamenteel verdedigt. Er worden verzachtende omstandigheden gepleit. Er wordt gezegd dat de lichtinval niet zozeer zal worden beïnvloed als wordt beweerd. Men wijst erop dat het niet opgaat het ontwerp een gebrek aan originaliteit te verwijten, aangezien volgens de traditie de glazeniers altijd verdergaan op voorbeelden. Als dit ontwerp echter zou worden ingediend in de Academie van Sint-Niklaas zou het niet als een origineel werk worden aanvaard.

Is de beslissing al genomen ? Indien zij reeds is genomen, wil u dan nog alternatieven overwegen ?

Het is mij er niet om te doen het betrokken glazeniershuis van een belangrijke opdracht te beroven, maar wel en vooral, om de Sint-Baafskathedraal te behoeden voor misstappen. Naar die kathedraal komen duizenden toeristen, ze behoort tot ons cultureel erfgoed.

Misschien zou een gewijzigde opdracht, of ingaan op een advies dat een meer bescheiden glasraam voorstaat, wenselijk zijn.

De Voorzitter : Minister Walt Niel heeft het woord.

Minister L. Walt Niel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ter gelegenheid van de herdenking van het feit dat Monseigneur Van Peteghem 25 jaar geleden bisschop van Gent werd, werd destijds beslist een feestcomité op te richten dat zou instaan voor het verzamelen van de nodige fondsen, onder leiding van Monseigneur De Kesel, Hulpbisschop van Gent en Voorzitter van de Kerkfabriek van Sint-Baafs. Het feestcomité heeft beslist een glasraam te schenken om het interieur van de Sint-Baafskathedraal voor het nageslacht te verrijken.

Het feestcomité koos als plaats van bestemming het raam van het noordelijk transept. Het feestcomité, onder leiding van Monseigneur De Kesel, heeft ook een ontwerper en uitvoerder aangeduid, met name het atelier-Mestdagh. Ik was niet zinnens namen te noemen, maar u heeft de naam zelf uitgesproken. Van bij de aanduiding van bovengenoemd atelier als ontwerper en uitvoerder bleek duidelijk dat een concurrentiestrijd zou worden gevoerd en de eventuele kandidaat-ontwerpers zich niet goedschiks bij de keuze neerleggen, kandidaten trouwens met bepaalde relaties in politieke kringen.

Oorspronkelijk was er geen discussie inzake het noordelijk transept als dusdanig. Inderdaad, de discussie over het noordelijk transept dook pas later op en werd vooral gevoerd via persberichten.

Toen werd ook het argument aangevoerd dat de plaatsing van het glasraam, zoals door het feestcomité voorzien, problemen zou stellen inzake de lichtinval en de verlichting zelf van de kathedraal. Ik ben in het bezit van een studie van ingenieur-architect Holemans, waarin wordt beweerd dat het licht dat in de kruisbeuk door de twee tegenovergestelde ramen binnenvalt en dat het aantal van het noordelijk raam in december

hooguit 2 ten honderd en in juni 15 ten honderd bedraagt. Maar wie zijn wij om te oordelen over zaken die uitermate technisch zijn en waarvan wij absoluut geen kennis hebben. Er wordt ook gezegd dat de slingerbeweging in de structuur van het brandglasraam en de te sterke kleurencontrastering afbreuk doen aan de verticale structuur van de raamindeling.

Om te antwoorden op de vraag die door mevrouw Maes werd gesteld, geef ik toe dat er misschien een aantal merkwaardigheden zijn in de procedure niet met de nodige zorg of ernst werd behandeld.

Het is niet mijn gewoonte een dergelijke beslissing lichtvaardig en zonder kennis van zaken te nemen. Aangezien deze beslissing het voorwerp vormde van persberichten wijs ik er op dat in dergelijke gevallen voorzichtigheid is geboden.

Dit dossier heb ik persoonlijk in al zijn aspecten bestudeerd, waarna ik uiteindelijk heb beslist de plaatsing toe te staan. Ik kan u de verzekering geven dat ik persoonlijk niet wakker lig van het feit of dit kunstwerk in het noordelijk of in het zuidelijk gedeelte terecht komt. In geen enkel opzicht voel ik mij bij deze gelegenheid betrokken. Het gaat hier immers om een louter technische en persoonlijke discussie waarvan ik persoonlijk volledig afstand neem. Laten wij onze persoonlijke standpunten buiten beschouwing laten.

Uiteraard speelt bij een dergelijke beslissing het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen een belangrijke rol. Met de Voorzitter van deze Koninklijke Commissie heb ik ter zake een onderhoud gehad. Naast de adviezen van deze Commissie zijn er ook adviezen van de kerkelijke overheid, van het organisatiecomité, de administratie, de kerkfabriek, externe experts enzovoort, die uiteindelijk tot mijn beslissing ter zake hebben geleid.

Trouwens, ik heb aanduidingen over de werkelijk bedenkelijke manier waarop dit uitermate technisch dos-

Walt Niel

sier door sommige instanties werd behandeld. Ik zal in dat verband geen namen of feiten noemen, maar ik heb toch mijn twijfels over de ernst waarmee deze aangelegenheid af en toe werd benaderd.

Een opmerkelijke uitspraak komt van de Directeur van het Hoger Instituut voor Beeldende Kunst Sint-Lucas in Gent, die schrijft en ik citeer : „Des te meer betreur ik dat de discussie omtrent het eventueel glasraam vanuit de pure hoge kathedraalruimte – een kerk dus – gezakt is naar het niveau van de roddel. Monseigneur Van Peteghem had beter verdiend”. Einde citaat.

De ontwerper en het atelier waaraan deze opdrachten werd toevertrouwd hebben een zeer ruime nationale en internationale ervaring in de sector van het brandglasraam opgebouwd.

Mevrouw N. Maes : Die werden uitgevoerd.

Minister L. Walt Niel : Ontwerpen van talrijke kunstenaars, waaronder

De heer J. Verheyden (SP) interpeleerde Minister T. Kelchtermans (CVP) over de ingebruikneming van de afvalcollector Langs het Albertkanaal

Harold Van de Perre, Bradi Barth, Etsukio Tachibana, Firmin Van Wambeke en Ingrid Meyvaert worden uitgevoerd. Ik som hierbij enkele van de eigen creaties op : heraldische motieven in het Stadhuis van Oudenaarde, de glasramen in de kerk van Galmaarden, het roosvenster van het Bisschoppelijk Paleis te Gent, de beglazing in de kerk Onze-Lieve-Vrouw Zeven Weeën te Zele, het glasraam met als thema informatica voor het gebouw Cevi te Gent, de Kapel Mariahuis te Gavere, de glasramen van het Sint Walburga Kerk te Oudenaarde, Kapel Ertvelde Stoepe en de beglazing in het Academisch Ziekenhuis te Gent.

Op grond van een volledig dossier, samengesteld uit stukken afkomstig van de beide betrokken partijen, ben ik ten slotte tot de conclusie gekomen dat het hier gaat om een betwisting tussen twee ontwerpers, een betwisting die op alle mogelijke terreinen, de pers niet te na gelaten, werd uitgevochten. Ieder had en heeft zijn pro en contra. Het lobbyen is hierbij een factor van gewicht geweest. Ik wens hier niet in tussen te komen of hierbij betrokken te worden.

Uiteindelijk heb ik mijn beslissing getroffen vooral steunend, op het advies en de wens van de betrokken initiatiefnemers, die wij toch ook niet zomaar als primairen en onbevoegden mogen catalogeren.

Op 5 januari 1990 heb ik in Gent met Monseigneur De Kesel, Hulpbischop en Vicaris-generaal De Smet ter zake een onderhoud gehad. Dienaangaande heb ik trouwens uit dezelfde bron briefwisseling ontvangen. Dit gesprek en deze argumentatie met Monsiegnieur De Kesel en Vicaris-generaal De Smet heeft me ertoe gebracht te wikken en te wegen. Ten slotte heb ik een beslissing genomen.

U hebt ook vragen over de rol van de Commissie voor Monumenten en Landschappen. Ik wijs erop dat deze Commissie een adviesorgaan is, waarvan ik de adviezen in 90 à 95 ten honderd van de gevallen volg. Soms wijk ik ervan af wanneer ik meen dat ik me niet uitsluitend op haar standpunt mag baseren en dat ik ook rekening moet houden met andere aspecten.

Het is dus mijn politiek, in de meeste gevallen het advies van de Commissie voor Monumenten en Landschappen te volgen. Indien echter het systeem wordt gedegradeerd tot een beleid dat uitsluitend wordt bepaald door adviesorganen, kan ik dat niet aanvaarden. Ik wil mijn beslissingen met kennis van zaken nemen en daarvoor de verantwoordelijkheid op mij nemen.

Ten slotte hebt u vragen over het nut van de Commissie. U herneemt een uitdrukking die ook in de pers werd gebruikt, namelijk : „Wat is het nut van een Commissie voor Monumenten en Landschappen als adviesorgaan, wanneer dat advies niet wordt gevolgd ?” Ik kan deze uitdrukking omkeren en me afvragen welk nut het heeft een Minister te hebben, als hij niet mag of kan afwijken van de adviezen van zijn adviesorganen.

Ik heb beslist de plaatsing van een glasraam toe te staan. Dit besluit zal eerstdaags worden ondertekend. Dit project, waarvan een maquette is overhandigd aan Monseigneur Van Peteghem, kan nog worden gewijzigd, indien de verantwoordelijken zulks wensen. Ik weiger me in verdere discussie te mengen aangezien ik reeds een beslissing heb genomen.

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik wil even punt per punt ingaan op de argumentatie.

De Minister spreekt over een concurrentiestrijd. Bij mijn weten is er over het ontwerp op zichzelf geen concurrentie geweest. Er is een concurrentiestrijd tussen personen, daarmee ben ik het eens, maar het verbaast me dat u als liberaal het principe van de concurrentie om uiteindelijk de beste te laten winnen, zou miskennen. Er is geen tweede ontwerp in concurrentie geweest. Van in het begin is er slechts sprake van één ontwerp. Ik kan u een brief tonen waarin staat dat de betrokkenen de opdracht krijgen. U was niet op de hoogte, de Commissies waren niet op de hoogte. Het ging over een opdracht van een

Maes

feestcomité die van in het begin werd toevertrouwd aan een bepaalde instantie. Hierover is in juni een polemiek losgebarsten. Mijnheer de Minister, wij hebben beide daarover brieven in ons dossier. Het is vanaf het moment dat de opdracht bekend is, dat de discussie begint. Er was geen concurrentiestrijd en er was geen discussie over het beste ontwerp; er was alleen nadien een woordenstrijd over het aandeel van de ene en de andere.

U kan dus niet stellen dat sommige kandidaten zich niet zouden neerleggen bij de keuze, want er zijn geen andere kandidaten aangesproken door het feestcomité. Het feestcomité hoefde dat overigens ook niet te doen. Ik zou het in zijn plaats wel hebben gedaan, maar wie ben ik dat ik de wijsheid van het feestcomité zou in twijfel trekken? Het is over godsdienstaangelegenheden **gaat**, zou ik dat zeker niet doen. Als het over monumenten gaat, dan heb ik wel enkele bedenkingen te formuleren.

De discussie zegt u, mijnheer de Minister, zou vooral gevoerd zijn via persberichten. Hoe kan het anders als er officieel niets bekend is over deze opdracht behalve hetgeen in Kerk en Leven verschijnt, tot nader inzien een persorgaan dat overigens in zeer grote oplage verschijnt en dat de discussie in de openbaarheid heeft gebracht. U zegt dat er het argument is van het licht of de lichtinval. Ik heb die berekeningen ook. Ik moet erop wijzen dat in een brief van het atelier aan diverse instanties, een brief die u ook zult hebben, het volgende staat: „Ingenieur-architect Holemans had voor ons atelier reeds berekend dat het licht ...“. De berekening is dus voor het atelier gebeurd. U zegt mij, mijnheer de Minister, dat het u om het even is of het van de zuidkant of van de noordkant wordt bekeken. U weet toch ook dat er van het noorden minder licht komt dan van het zuiden, ook in de zomer als de zon schijnt. De waarde van deze argumentatie hoeft u niet op de korrel te nemen. Het gaat erom dat ook ruimte met ge-

kleurde glasramen wordt ingevuld en dat zulks het karakter van het interieur beïnvloedt. Daarop heeft u geen antwoord gegeven.

Dat de procedure niet met de nodige ernst werd behandeld, houd ik staande. Ik vind dat men vooraf aan de Minister had moeten zeggen dat men van zins was het grote raam te vervangen en om zijn oordeel had moeten vragen. Dan had alles zonder passie kunnen gebeuren en had men kunnen antwoorden op de vraag of op deze plaats de vervanging van het glasraam een waardevolle aanvulling zou zijn voor het kerkinterieur. Dan hoefde zich niemand gechoqueerd of geafronteerd te voelen, terwijl men nu eerst de opdracht geeft, de mensen laat zeggen dat een grote droom van vorige geslachten bewaarheid wordt enzovoort en dan gaat bekritisseren. Dat maakt de zaken natuurlijk moeilijk. Mijnheer de Minister, u zegt dat het voor u om het even is waar het glasraam komt. Voor mij echter niet. Hoewel ik misschien niet de beste kerkganger ben, ben ik wel een bewonderaarster van de Sint-Baafskathedraal. Voor mij is het niet om het even wat men met onze monumenten aanvangt.

Mijnheer de Minister, u zegt dat u een gesprek hebt gehad met de Voorzitter van de Commissie. En ik neem aan dat de Voorzitter zijn Commissie niet is afgefallen. Dan noemt u een aantal organisaties, comités, en feestcomités. Uiteraard worden die geconfronteerd met hun prestigieus geschenk. Dat begrijp ik wel.

Volgens u gaat het om een technisch dossier. Dat is natuurlijk niet waar. Het is ook een technisch dossier, maar het betreft op de eerste plaats een monumentaal glasraam dat het hele kerkinterieur beïnvloedt. Net zoals u, heb ik ervaring met monumentenzorg. Ik ben namelijk in mijn gemeente verantwoordelijk voor de monumentenzorg en de plaatsing van beelden in de stad. Dienaangaande worden de meest verhitte discussies gevoerd. Dat is op zich goed want het is een teken van tegenspraak. Vooraleer een beeld in het stadsbeeld wordt geïntegreerd, worden alerhande opinies geformuleerd en

krijgt het beeld reeds een bijnaam voor het er staat. Het probleem bestaat erin dat men een artistiek vordedigbare oplossing in al deze tegenspraak moet kiezen. die niet door het nageslacht zal worden weggelachen.

Mijnheer de Minister, u hebt zelf namen vernoemd. In het uitvoerig artikel van 3 november 1989 in De Gentenaar worden nog een aantal meningen naar voren gebracht. Ik eindig met die van de Directeur van het Gentse Museum van Schone Kunsten, waarbij ik mij aansluit: „De kerk heeft het volste recht om via schenkingen en eigen initiatieven een eigentijdse bijdrage te leveren aan het kunstpatrimonium. Maar er zijn de grenzen van de goede smaak. Het in de kathedraalcrypte tentoongestelde veelluik van Jules Trottijs vind ik al even schandalig. maar dat kan door een volgende generatie tenminste nog weggenomen worden. Een 22-meter hoog glasraam op die absolute beslissende plaats, dat kan eenvoudig niet volgens een dergelijk banaal ontwerp. te meer nog omdat hier gewoonweg geen kleur nodig of nuttig is. Als zoiets gebeurt in dit museum van barokke beeldhouwkunst. in deze schatkamer van het Lam Gods. van Rubens en Justus van Gent. dan mag men in Vlaanderen het woord cultuurbeleid niet langer in de mond nemen. En dan zwijgen wij nog over de te verwachten reacties uit het buitenland“.

Mijnheer de Minister, ik begrijp dat het delicaat is om tegen de intenties van het Bisdom in te gaan. Maar net zoals u, heb ik de brieven van enkele schenkers gelezen waarin zij betrouwen dat zij hieraan hebben meegewerkt. Zij wensten immers iets te doen dat het respect van de komende generaties verdient.

Mijnheer de Minister, ik ben ervan overtuigd dat de gemeenschap, ook de gelovige gemeenschap, in dit land ten zeerste bekommerd is om de Sint-Baafskathedraal en ik kan dan ook uw beslissing alleen maar betreuren. Ik hoop dat u de uitvoering ervan uitstelt tot een betere oplossing is gevonden. Intussen bid ik dat de Heilige Geest met Pinksteren opnieuw neerdaalt over de grijze hoofden in

Maes

ons Bisdome zondanig dat uw beslissing door de ultieme initiatiefnemers toch nog voor verwijzing vatbaar wordt verklaard.

Mijnheer de Minister verantwoordelijk voor monumentenzorg en landschappen en mijnheer de Minister van Cultuur, laten wij voor dit dossier het vertrouwen geven aan de deskundige experts. Het gaat hier niet om zo maar een kapel, maar om Sint-Baafs. Omwille van dit monument vraag ik u de beslissing niet te nemen. Laat het zoals het is of kies voor een meer bescheiden ontwerp op een plaats waar het minder kwaad kan.

De Voorzitter : Minister Walt Niel heeft het woord.

Minister L. Walt Niel : Mijnheer de Voorzitter, ik stel vast dat mevrouw Maes alle hens aan dek heeft geroepen, zowel de heilige geest als de vurige tongen. Geen enkele tussenkomst of vorm van lobbying wordt ontzien. Op haar bedenkingen zou ik het volgende willen antwoorden. Noch mevrouw Maes, noch ikzelf zijn voldoende in de betrokken middelen geïntroduceerd om een feestcomité te beletten een brandglasraam aan Monsiegnieur Van Peteghem te schenken. Ik geef toe dat het feestcomité zich vooraf er wel beter had van vergewist of die plaats geschikt was voor zulk brandglasraam. Dat is niet gebeurd. En ik geef ook toe dat het ene glasraam beter op die plaats zou passen dan het andere. Niemand van ons – en mijn liberale gevoelens zijn met de tijd zeker niet afgezwakt – kan echter het feestcomité ertoe verplichten een wedstrijd te organiseren om een ontwerper aan te wijzen. In dit geval was het feestcomité dus helemaal vrij om ofwel rechtstreeks een ontwerper aan te wijzen – wat gebeurd is – ofwel een wedstrijd te organiseren. Mocht het om een openbaar initiatief zijn gegaan, dan kon ik uw stelling, mevrouw Maes, bijvalen. Hier gaat het om een zuiver privé-initiatief van de kerkfabriek.

Mevrouw N. Maes : Het feestcomité is toch geen baas over het nationaal monument.

Minister L. Walt Niel : Mevrouw Maes, hier gaat het over de aanwijzing van een ontwerper : rechtstreeks of via een wedstrijd.

Mevrouw Maes, ik heb inderdaad gezegd dat ik er niet van wakker lig of dit werk nu in het noordelijk transept dan wel in het zuidelijk transept komt, ik heb er wel aan toegevoegd „op voorwaarde dat het verantwoord is”. En dat hebt u niet herhaald.

Mevrouw N. Maes : Het noordelijk of het zuidelijk transept kan een enorm verschil maken omwille van de lichtinval.

Minister L. Walt Niel : Mevrouw Maes, zijn wij dan de enigen die weten dat er meer licht komt door een glasraam aan de zuidkant dan door aan de noordkant ? Is het feestcomité dan zo dom, zo primair dat het een glasraam laat plaatsen op de enige plaats waar het niet mag ? Mevrouw Maes, uit uw woorden leid ik af dat het feestcomité dit werk opzettelijk op de verkeerde plaats heeft gezet.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. Verheyden tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de ingebruikneming van de afvalcollector langsheen het Albertkanaal

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Verheyden tot de heer Theo Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de ingebruikneming van de afvalcollector langsheen het Albertkanaal.

De heer Verheyden heeft het woord.

De heer J. Verheyden (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in verband met de afvalcollector langs het Albertkanaal werden in de Raad reeds heel wat interpellaties ge-

houden en heel wat schriftelijke en mondelinge vragen gesteld.

Het betreft een dossier, mijnheer de Minister, waarvoor u in het begin geen verantwoordelijkheid heeft gedragen maar dat u op uw werktafel heeft gevonden bij uw aantreden als Minister van Leefmilieu.

Ik heb de indruk dat u voor deze problematiek inderdaad een oplossing wil. Hoe dan ook, de collector ligt er reeds twintig jaar ongebruikt bij. Gedurende twintig jaar werden er geen herstellingen uitgevoerd met als gevolg dat hij helemaal is onderkomen en dat een eventuele ingebruikname honderden miljoenen zal kosten.

Onlangs heeft u verklaard dat een gedeelte van de collector, namelijk het tracé Oelegem-Antwerpen, zou kunnen worden gebruikt voor het vervoer van drinkwater voor de Antwerpse agglomeratie maar dat er eerst nog enkele herstellingswerken dienden te worden uitgevoerd. Bij velen is de vrees ontstaan dat de collector wellicht nooit meer zal kunnen worden gebruikt waarvoor hij aanvankelijk werd aangelegd, namelijk het transporteren van industriële afvalwateren, ook al omdat u heeft verklaard dat de collector heel wat lekken vertoont. De twee bestaande pijpen liggen dicht bij elkaar zodat bij het vervoeren van industriële afvalwateren er doorsijpeling zou kunnen ontstaan naar de leidingen waarmede drinkwater wordt vervoerd, wat uiterst gevaarlijk is.

De collector werd destijds aangelegd om de industriële afvalwateren van het complex Tessenderlo Chemie af te voeren en moest ertoe bijdragen de oppervlaktewateren van de Laak en de Winterbeek waarin Tessenderlo Chemie zijn afvalwateren loost, zuiver te krijgen.

U heeft, mijnheer de Minister, naar aanleiding van het MINA-plan gezegd dat er over enkele jaren en wellicht reeds in 1995 opnieuw vissen zullen zwemmen in de oppervlaktewateren. Degenen die de streek en de Laak kennen, hebben daarover hun twijfels gezien de aard van de vervuiling, niet alleen ingevolge het grote

Verheyden

zoutgehalte maar ook ingevolge de aanwezigheid van zware metalen.

Mijnheer de Minister, wanneer u op vrij korte tijd geen oplossing kunt vinden voor de collector in verband met zijn specifieke opdracht, namelijk het vervoeren van industriële afvalwaters, zullen er andermaal problemen opduiken. In 1987 en 1988 hebben uw voorganger, de toenmalige Staatssecretaris voor Leefmilieu, de heer Dupré en de gewezen Burgemeester van de gemeente Westerlo, allicht als electorale stunt, druk uitgeoefend om tot het ruimen van de Laak te kunnen overgaan. Gedurende tientallen jaren werd het slib niet meer verwijderd en was het verantwoordelijk voor overstromingen. Men is dan begonnen met het weghalen van het slib maar toen werd ook gezegd dat dit alleen kon gebeuren indien de collector binnen de kortst mogelijke tijd in gebruik zou worden genomen. Wetenschapsmensen waren immers de mening toegedaan dat door het weghalen van het slib de kans groot werd dat het vervuilde water, waarin heel wat zware metalen aanwezig zijn, vrij vlug naar de onderliggende waterlagen die noodzakelijk zijn voor de waterwinningsgebieden, zou kunnen doorsijpelen.

Het is inmiddels zo dat in onze streek wordt gefluisterd dat Tessenderlo Chemie zal worden verplicht zijn waters af te voeren naar de Demer.

Wij weten allen dat de Demer een sterk bevuilde waterloop is. Wel zou dit een oplossing kunnen zijn voor de Laak. Maar wat dan met de Demer ?

Mijnheer de Minister, ik vrees dat u, noch over de financiële middelen, noch over de administratieve of technische middelen zal beschikken om op vrij korte tijd deze collector in gebruik te nemen.

U moet trouwens weten dat er zich heel wat problemen stellen. Inderdaad, onder meer de stad Antwerpen verzet zich tegen de ingebruikneming van deze collector. Ook de Nederlandse Staat heeft heel wat bezwaren tegen de bijkomende bevuiling van het Scheldewater en blijft dwarslig-

gen, onder meer inzake het uitbaggeren. U weet dat er tijdens de laatste week opnieuw harde acties werden gevoerd, die tot doel hebben de aandacht te vestigen op de enorme vervuiling van de Schelde. De Nederlanders doen terecht opmerken dat, door het gebruik van de collector voor industriële afvalwaters, de vervuiling van de Schelde alleen maar zal toenemen.

Heel wat personen hebben vragen bij de kwaliteit van de waters die Tessenderlo Chemie thans loost. Vol doen zij aan de opgelegde normen of zijn er problemen inzake bepaalde produkten die niet kunnen worden verwijderd uit deze afvalwaters ? Ik kan met klem bevestigen dat het zoutgehalte dat op dit ogenblik in de afvalwaters van Tessenderlo Chemie aanwezig is, in geen geval kan worden verminderd. Men kan het wel verdunnen, maar de hoeveelheid blijft dezelfde.

Mijnheer de Minister, u zal begrijpen dat er enkele vragen rijzen, vooral omwille van het feit dat u onlangs hebt laten verstaan dat een gedeelte van de collector zou gebruikt worden voor vervoer van drinkwater. Daarbij stel ik de volgende vragen. Vanaf welke datum zal een gedeelte van deze smeerpijp worden ingeschakeld voor het vervoer van drinkwater ? Welke zijn de noodzakelijke herstellingen ? Hoeveel zal dit kosten ? Wie zal betalen ?

Mijnheer de Minister, op 18 mei 1989 verklaarde u in deze Raad dat u besprekingen zou voeren met Tessenderlo Chemie. Vonden deze besprekingen reeds plaats ?

Beantwoorden de afvalwaters van Tessenderlo Chemie aan de lozingsnormen inzake lozing in de Schelde ?

Indien deze collector niet kan worden gebruikt, mag Tessenderlo Chemie dan blijven lozen in de Laak ?

Is het juist dat de mogelijkheid wordt onderzocht om Tessenderlo Chemie in de Demer te laten lozen ?

Mijn laatste vraag lost wellicht alles op indien u er een positief antwoord kan op geven. U hebt onlangs ver-

klaard, naar aanleiding van de voorstellen van het MINA-plan, dat er in 1995 opnieuw vissen in onze rivieren zullen zwemmen. Bent u ervan overtuigd dat dit ook het geval zal zijn voor de Laak ?

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, samen met collega Verheyden hebben wij de laatste twee jaar de betrokken Ministers achtervolgd met vragen en interpellaties over het dossier van Tessenderlo Chemie. Ik ga niet opnieuw de historiek schetsen van dit kunstwerk. Ik wens drie opmerkingen te formuleren.

Als wij de evolutie van het dossier en de antwoorden van de verschillende Ministers nagaan, zien wij toch dat de opmerkingen die eertijds door de milieubeweging werd geformuleerd nu de facto werden bevestigd. Ik denk aan de toestand waarin de pijplijn zich bevindt, aan de hoge kosten die verbonden zijn aan de herstellingswerken enzovoort. De rapporten van het AWW hebben dit verduidelijkt.

Wat ons een beetje verheugt, misschien in tegenstelling met collega Verheyden, is dat deze Minister toch een breuk heeft gebracht in de beleidslijn die door zijn voorganger, de heer Dupré, werd uitgestippeld. De heer Dupré had vanuit een zeer optimistisch scenario gezegd dat de collector in gebruik zou worden genomen en dat er geen technische problemen waren. In dit scenario was er een parallellisme tussen de hydrocyclonage en de ruiming van de Laak en het ingebruiknemen van de collector. Het betekent voor ons in ieder geval een stap vooruit dat uw beleid daaraan een einde heeft gemaakt. De heer Verheyden heeft er de nadruk op gelegd dat meer en meer blijkt dat deze hydrocyclonage wel een schitterende verkiezingsstunt was op kosten van de belastingbetaler maar dat er aan het probleem zelf niets werd gedaan. Wij zullen trouwens over enkele weken met nieuwe cijfers over de brug komen om te staven dat de hydrocyclonage een illustratie van de

Geysels

ziekte was, in plaats van een oplossing voor het probleem.

Een tweede opmerking gaat over het scenario dat zich thans voordoet na de mededelingen in een aantal kranten over een gedeeltelijke ingebruikneming van de collector voor het transport van water.

Heeft het scenario om Tessenderlo Chemie nog een gedeelte van de collector te laten gebruiken geen surrealistische trekjes ? Is dit technisch gezien wel mogelijk ? Vroeger werd altijd geargumenteed dat een dubbele lijn nodig was om in geval van een breuk van de ene lijn over te schakelen naar de andere ? Hoe lost men dit probleem op wanneer men slechts één lijn handhaaft ?

Het debiet vormt een tweede technisch probleem. U weet dat Tessenderlo chemie gigantische hoeveelheden afvalwaters loost. Kan een beperkt gedeelte van de collector dit debiet aan ? Waar gaat de rest naar toe indien dit niet het geval is ? Dit gaat uiteraard terug in de Laak, inclusief de zouten. Kortom, ik vrees dat het hier gaat om een surrealistisch scenario dat onuitvoerbaar is.

Een derde vraag betreft de onderhandelingen met de Nederlanders. Mijnheer de Minister, in september 1988 hadden wij het er hier in deze Raad reeds over, naar aanleiding van een brief van mevrouw Smit-Kroes, verstuurd op 20 september 1988 naar uw voorganger, de heer Dupré.

Daarin werd duidelijk gezegd dat het plan dat voorlag niet kon worden gerealiseerd zonder onderhandelingen. In uw laatste scenario is er toch nog een transport van chloriden naar de Schelde, wat de Nederlanders blijft verontrusten. Werden er sinds september 1988 daarover onderhandelingen gevoerd, waaruit een gemeenschappelijk standpunt is naar voren gekomen ?

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de heer Verheyden

heeft een aantal precieze vragen gesteld met betrekking tot de afvalcollector. Sommigen blijven steevast de naam smeerpipj gebruiken, maar het juiste woord is afvalcollector.

Er werd aan de Vlaamse Executieve toelating gevraagd om de bestemming een gedeelte van deze collector te wijzigen en het transport van drinkwater toe te laten. Dat is precies de draagwijdte van de beslissing van de Vlaamse Executieve. In de notulering vraag ik te beklemtonen dat het gaat om de gedeeltelijke herbestemming van de collector voor nijverheidsafvalwater langs het Albertkanaal. De Vlaamse Executieve beslist te met name één van beide leidingen van de collector voor nijverheidsafvalwater langs het Albertkanaal, namelijk de leiding gelegen langs de kanaalzijde tussen Vliersel en Antwerpen, te herbestemmen voor het transport van drinkwater. Ik word gemachtigd daaromtrent concrete onderhandelingen te voeren met de Antwerpse Waterwerken, met het oog op de opstelling van een beheerscontract dat volgende punten moet voorzien : ten eerste, de regeling met betrekking tot de verantwoordelijkheid voor de uitbating van de collector ; ten tweede, de vergoeding die door AWW zal moeten worden betaald en ten derde, de voorziene technische oplossing met het oog op het verzekeren van de veiligheid. Deze elementen komen ook aan bod in de vragen van de heer Verheyden.

Op de vraag, binnen welke termijn dit alles zal gebeuren, moet ik antwoorden dat er nog geen datum werd bepaald. Wel kreeg ik vanwege de Executieve de toestemming de besprekingen met de Antwerpse Waterwerken concreet aan te vatten. Momenteel zijn deze gesprekken trouwens reeds aan de gang. De voorwaarden in dat verband zijn door de Executieve reeds in de marge vastgelegd. Voor mij is het uitgesloten dat dit bijkomende kosten zou meebrengen ten laste van mijn budget. De Antwerpse Waterwerken moeten de kosten zelf dragen. Zij zullen de eventuele herstellingskosten, die voor het drinkwatertransport eerder van beperkte aard zijn, moeten dragen. Vervolgens zullen zij ook de

dwarsverbindingen tussen beide leidingen moeten demonteren om de vermenging van afvalwater en drinkwater te vermijden en aldus de besmetting van drinkwater tegen te gaan. Al deze kosten vallen dus ten laste van de Antwerpse Waterwerken.

Er werd ook gevraagd hoeveel deze kosten zouden bedragen. Welnu, er is een indicatieve raming verricht door de Antwerpse Waterwerken. Ik zal dat bedrag hier nu niet vernoemen vermits de onderhandelingen hoe dan ook moeten worden gevoerd op basis van preciezere ramingen.

De heer Verheyden zegt dat ik op 18 mei 1989 zou hebben verklaard dat onderhandelingen zouden worden gevoerd met Tessenderlo Chemie. Welnu, deze zijn nog steeds aan de gang. Ik heb aan de leden van de Vlaamse Executieve gezegd dat de voorgestelde herbestemming van de collector voor het gedeelte van Viersel tot Antwerpen op geen enkele wijze de mogelijkheid tot het afvoeren van gezuiverde afvalwaters van Tessenderlo Chemie hypothekeert. Ter zake blijf ik bij mijn standpunt.

Het studierapport dat in mijn opdracht door de Antwerpse Waterwerken werd opgesteld stipuleert formeel dat het voorstel om één leiding van Viersel tot Antwerpen te bestemmen voor het transport van drinkwater, onder geen enkele voorwaarde de mogelijkheid uitsluit dat de afvalwaters van Tessenderlo Chemie via de andere leiding kunnen worden getransporteerd. Hiermee beantwoord ik tegelijkertijd één van de vragen van de heer Geysels.

Tessenderlo Chemie verrast door de hoge kosten – althans volgens de ramingen – voor een perfecte afdichting van deze afvalcollector – dus het gedeelte dat overblijft – gaf intern de opdracht alternatieven te zoeken. Wij wachten op het resultaat van deze onderzoeken teneinde de gesprekken af te ronden en aan het tweede collectorgedeelte al dan niet een definitieve bestemming te geven, hetzij voor afvalwater, hetzij voor drinkwater.

Ik wens erop te wijzen dat ook wat

T. Kelchtermans

het gebruik van dit resterende gedeelte betreft concrete vragen werden gesteld door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening enerzijds en door de PIDPA anderzijds. Ik wil echter voorrang geven aan het gesprek met Tessenderlo Chemie.

U vraagt ook of de afvalwaters van Tessenderlo Chemie beantwoorden aan de normen om geloosd te worden langs de collector en vervolgens in de Schelde.

Vandaag verschenen geruststellende rapporten in de kranten, gebaseerd op onderzoeken van het IHE, omtrent een aantal lozingen, vooral in de lucht en dus ook op de bodem, van de scheikundige bedrijven in Tessenderlo. Een gelijk kaardig onderzoek naar de evolutie van de afvalwaters wordt momenteel door de VMZ uitgevoerd. Ik verwacht eind juni over de precieze gegevens te beschikken.

De vragen die, u hebt gesteld zullen ook ter sprake komen tijdens het gesprek dat wij met Nederland zullen voeren. Zij hebben deze gegevens gevraagd. Op basis van die gegevens kunnen wij een gesprek aanknopen.

Inzake de afvalwaters zelf ben ik zeer formeel. Zij beantwoorden aan de lozingsnormen die worden gesteld in de lozingsvergunning. Regelmatige controles worden uitgevoerd. Ter zake 'is er geen discussie mogelijk, zij blijven beneden de gestelde normen.

U vraagt of Tessenderlo Chemie zal blijven lozen in de Laak indien de Collector nooit zou kunnen worden gebruikt hangt samen met uw andere vraag, met name of het waar is dat de mogelijkheid wordt onderzocht Tessenderlo Chemie te laten lozen in de Demer. In dit verband kan ik u meedelen dat dit deel uitmaakt van de alternatieven die Tessenderlo Chemie momenteel onderzoekt om te vermijden dat zij de bijkomende collector zou moeten gebruiken. Hier stelt zich een groot probleem vooral met betrekking tot de aanwezigheid van chloriden in dit afvalwater waarvoor men technisch nog geen economische haalbare oplossing heeft in tegenstelling tot de zware metalen.

Ik moet zeggen dat Tessenderlo Chemie de laatste jaren belangrijke resultaten heeft geboekt en er belangrijke investeringen zijn gebeurd. Tessenderlo Chemie heeft aan professor Verheyden – ik heb de brieven in mijn bezit – een aantal opdrachten gegeven om na te gaan tot op welke hoogte van chlorideconcentraties vissen kunnen overleven. Dat is onze grote zorg met betrekking tot waters waarin nog chloriden zouden worden geloosd. Ter zake wachten wij dus af omdat bepaalde opdrachten zijn gegeven.

Dit alles bewijst dat zowel van de kant van Tessenderlo Chemie als van het Vlaamse Gewest de onderhandelingen ernstig worden genomen en dat de besprekingen, die eind vorig jaar zijn toegezegd, momenteel worden gevoerd op basis van concrete dossiers die wetenschappelijk zijn onderbouwd. Wij willen dus afstappen van de gepassioneerde benadering uit het verleden. Wij wensen dus een dossier dat met degelijke argumenten kan worden verdedigd en eventueel hier tijdens een debat kan ter sprake komen.

In een zevende vraag zegt u : „Onlangs verklaarde de Minister, in verband met het MINA-plan dat er in 1995 opnieuw vissen zullen zwemmen in onze rivieren”. Ik deed deze uitspraak niet over de Laak, mijnheer Verheyden, al hoort die er vanzelfsprekend bij.

Deze uitspraak spreekt tot de verbeelding. Op 21 oktober 1987 besliste de Vlaamse Executieve dat in 1995 de basiskwaliteitsdoelstellingen inzake het oppervlaktewater moeten worden bereikt en dat bepaalde Vlaamse waterlopen of delen ervan een viswaterkwaliteit dienen te hebben. De gestelde basiskwaliteitsnormen voor alle wateren zijn echter dermate streng dat aangenomen mag worden dat bij dergelijke kwaliteit vissen in het oppervlaktewater moeten kunnen overleven. Dit mogelijk zijn via het in het MINA-plan 1990-1995 uiteengezette waterzuiveringsprogramma. Het afvalwater van Tessenderlo Chemie is daarvan slechts een beperkt onderdeel. Het waterzuiveringsprogramma zal tot 1995,

60 miljard frank kosten. Daartoe werden de NV Milieuholding en de NV Aquafin opgericht en ook de privé-sector zal een belangrijke verantwoordelijkheid krijgen in het globale investeringsprogramma. Op die manier zal in Vlaanderen een breed waterzuiveringsnet samen met een brongerichte aanpak worden verwezenlijkt.

Alle mogelijkheden staan open om de problematiek van het afvalwater van Tessenderlo Chemie op te lossen via de collector. De normen werden tot op heden door Tessenderlo Chemie gerespecteerd. Er wordt naar alternatieven gezocht, maar deze zijn nog niet duidelijk afgetekend.

Ik voel mij verplicht, omwille van de beslissing van 1987, ervoor te zorgen dat Vlaanderen in 1995 propere oppervlaktewateren heeft.

De Voorzitter : De heer Verheyden heeft het woord.

De heer J. Verheyden : Ik dank u voor uw antwoorden, mijnheer de Minister. U heeft echter één vraag niet beantwoord. De heer Geysels zal daarover waarschijnlijk verduidelijking vragen.

Is het alternatief, het lozen via de Winterbeek, naar de Demer, door hen overwogen, maar niet door de overheid gesuggereerd ?

Minister T. Kelchtermans : Er werd door het bedrijf opdracht gegeven aan professor Verheyden om de consequenties van de doelstellingen voor 1995 na te gaan.

De heer J. Verheyden : Men moet voorzichtig zijn met een dergelijk alternatief. Op die manier zal men het probleem oplossen voor de Laak en het Netebekken, maar zal men de erg bevulde Demer nog meer bevuilden.

Minister T. Kelchtermans : Er is nog geen keuze gemaakt. Ik heb duidelijk gezegd welke richting het onderzoek uitgaat. Noch ik, noch de Executieve hebben een optie genomen voor een definitieve oplossing.

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, de mededeling van de Minister verontrust mij. Hij zegt dat wordt onderzocht of de vissen in de Demer kunnen overleven bij het lozen van gigantische hoeveelheden chloriden. De vraag is niet of de vissen in de Demer zullen kunnen overleven. De vraag is of er opnieuw vissen in de Laak zullen zwemmen ? Dit soort antwoord is een voorbeeld van creatief zoeken naar schijnoplossingen, zonder dat het probleem van de chloriden van bij de bron wordt aangepakt.

Mijnheer de Minister, u heeft niet geantwoord op de concrete vraag over de stand van de onderhandelingen met Nederland over de aanwezigheid van zouten in de Schelde en de opmerkingen die daarover op 20 september 1988 dóór mevrouw Smit-Kroes werden geformuleerd. U zei dat u daarover zou onderhandelen.

Is daarover tijdens het afgelopen jaar onderhandeld, zo ja, wat zijn de resultaten ? Is er een formele overeenkomst of zijn de bezwaren weggevalen ?

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Ik kom niet meer terug op het onderwerp de Laak. Dat kadert in de algemene beslissing van 1987.

In verband met de onderhandelingen met Nederland heb ik verwezen naar de onderzoeksopdracht van de VMZ, die loopt tot einde juni. Op basis van de resultaten van dat dossier kan ik dan onderhandelingen met Nederland voeren.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. Loones tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de benoemingen bij het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme

De Voorzitter : Aan de orde is de

interpellatie van de heer Loones tot de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de benoemingen bij het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

De heer Loones heeft het woord.

De heer J. Loones (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het gebeurt niet dikwijls dat hier over het toerisme wordt gesproken, hoewel het de belangrijkste bedrijfstak is in Vlaanderen. De oorzaak daarvoor heeft de Minister zelf al aangeklaagd. Er is namelijk geen Minister verantwoordelijk voor het beleid ter zake, vermits dat beleid volledig is toevertrouwd aan het Vlaams Commissariaat-Generaal voor het Toerisme, opgericht in 1984.

Bijgevolg is de samenstelling van dat Commissariaat-Generaal zeer belangrijk, aangezien wij zelf niet onmiddellijk politieke verantwoordelijkheid dragen.

Ik heb de memorie van toelichting over het decreet ter zake getoetst aan de huidige toestand. Er staat letterlijk : „Een soepel en efficiënt overheidsapparaat met grote zelfstandigheid en autonoom beslissingsrecht”. In de structurele omschrijving staat verder : „Ideale verbinding tussen de verschillende beleidsniveau's en de verschillende betrokken partijen bij het toerisme”. Dat zijn dan de Vlaamse Executieve, de provinciale en gemeentelijke overheden, de Vlaamse federaties en verenigingen voor toerisme, de officiële adviesorganen en de gebruikers. Verder staat in de tekst dat het Vlaamse Commissariaat-Generaal beleid voert „in permanent contact met alle geleidingen van de toeristische en recreatief animerende activiteit”.

Artikel 5 heeft de samenstelling van het Commissariaat bepaald : „Er wordt 1 voorzitter aangesteld. Er zijn 18 leden in de Raad van Bestuur, 9 politieke leden, rechtstreeks aangesteld door de Vlaamse Executieve, en 9 andere leden, eveneens aangesteld door de Minister bevoegd voor het toerisme, als vertegenwoordigers van de toeristische sector. Zij worden als dusdanig in de wet omschreven.

In het verslag en in de commentaar bij de artikelen staat dat bij de verkiezingen van de leden de voornaamste belangengroepen van de toeristische sector daardoor vertegenwoordigd zullen zijn in de Raad van Bestuur. De Minister die toen bevoegd was voor het Toerisme, met name de heer Poma, heeft zelfs voor de negen anderen gezegd dat het blijkbaar de bedoeling was – en dat is niet als een grapje bedoeld – dat elke Gemeenschapsminister zijn vertegenwoordiger in het Vlaamse Commissariaat-Generaal voor Toerisme zou hebben. Dit was nog in de periode dat er negen Ministers waren. Misschien is er van daaruit een probleem gerezen bij de nieuwe samenstelling.

Hoe dan ook, de achttien nieuwe vertegenwoordigers zijn nu aangeduid. De eerste negen werden aangeduid onmiddellijk na de vernieuwing van de Vlaamse Raad, vermits het mandaat drie maanden nadien vervalt. De andere werden recent aangeduid via het ministerieel besluit van 31 januari 1990.

Niet alleen door mij maar door een aantal belangrijke sectoren werd vastgesteld dat vier vertegenwoordigers niet opnieuw werden benoemd. Het gaat vanzelfsprekend niet over de personen maar wel over de sectoren die zij vertegenwoordigen met name het vervoer, de reisbureau's, de autocaruitbaters, Sabena en de horeca. U hebt, mijnheer de Minister, reeds moeten antwoorden op de vraag wat er gebeurt met de sectoren die niet vertegenwoordigd zijn, zowel voor het vervoer, de reisbureaus, de autocaruitbaters en laat ons Sabena erbij nemen. U kunt misschien verwijzen naar de Voorzitter die inderdaad een aantal hoedanigheden in zijn persoon verenigt. Wie er echter geenszins vertegenwoordigd is, is de horeca. In de plaats van die uit de boot gevallen sectoren zijn er drie SP-benoemingen en één PVV-benoeming gekomen. Ik kan niet anders dan het op deze wijze stellen omdat het min of meer op die wijze officieel naar voren werd gebracht. Er zijn twee schepenen, één lid van de Bestendige Deputatie – gelukkig van West-Vlaanderen en meer bepaald van Westtoerisme – en één verte-

Loones

genwoordiger uit het sociaal toerisme. Zij zitten daar niet als vertegenwoordigers van de Vlaamse Executieve. Zij behoren tot de vertegenwoordigers van de toeristische sector.

Mijnheer de Minister, ik wens even nader in te gaan op een van die sectoren met name de horecasector. Immers, de horecasector is precies de beroepsvereniging die door de wijze waarop nu gestructureerd is wellicht helemaal buiten de politiek staat. Hij kan ook nergens anders, via een andere vertegenwoordiger, aan zijn trekken komen. Dit geldt niet voor de gemeenten en de provincies die via de politiek in dat Commissariaat-Generaal kunnen vertegenwoordigd zijn. Ik meen niet, mijnheer de Minister, dat u kunt betwisten hoe ontzettend belang de horecamensen voor het toerisme zijn. Zij zijn degenen die er onmiddellijk bij betrokken zijn. Zij zijn de veldwerkers en zij voelen onmiddellijk wat er op de markt evolueert om dan nog niet te spreken over hun onmiddellijke taken via precies die Vlaamse gastvrijheid. Het familiebedrijf is eigen aan de uitbouw van ons Vlaams toerisme. Wanneer men daarnet sprak over de vis die opnieuw in de Laak zal zwemmen heb ik mij de bedenking gemaakt dat die vis niet alleen zwemt maar dat hij ook wordt opgegeten. Welnu, ook heel de gastronomische sector is de horeca.

Mijnheer de Minister, geconfronteerd met de opmerking van die toch verregaande politisering in het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme wens ik toch nog het volgende te zeggen.

Ten eerste hebt u naar het Cultuurpact verwezen dat een evenwaardige of minstens een proportionele vertegenwoordiging in dat beleidsorgaan van alle ideologische strekkingen vereist. Ik ben ervan overtuigd dat het de bedoeling van de wetgever is geweest om dit te realiseren via de vertegenwoordigers van de Vlaamse Executieve. Ik meen dat het totaal nefast is wanneer wij bij de vertegenwoordiging van de toeristische sector die mensen op het ideologische vlak kleur zouden doen bekennen. Ik

verzet mij tegen deze gang van zaken op alle niveaus. Indien er daar iets is misgelopen dan moet dat worden rechtgetrokken aan de hand van de politieke vertegenwoordigers en niet door de vertegenwoordigers uit de toeristische sector.

Ten tweede, hebt u gezegd dat de provinciale toeristische federaties, de VVV's, niet vertegenwoordigd zijn. Daaraan werd verholpen door er twee schepenen en een gedeputeerde bij te brengen. Mijn antwoord hierop is het zelfde. Wanneer men op het politieke niveau vertegenwoordigers wil hebben dan moet men ze zoeken waar ze het best te vinden zijn. Ik merk bijvoorbeeld op dat één van de vertegenwoordigers van de Executieve ook reeds Schepenen van Toerisme van een belangrijke stad als Oostende is. Het is dus zeer goed mogelijk om daar het evenwicht in de vertegenwoordiging te vinden. Ik spreek dan nog niet over de commissies van advies die er nog bestaan maar dit is niet ter zake.

Ten derde, en het is vooral dit punt dat mij tot deze interpellatie heeft geïnspireerd, is de horeca niet meer vertegenwoordigd. Ik citeer uit een krantartikel : „Minister Dewael heeft reeds bewezen voldoende interesse te hebben voor deze sector naar aanleiding van de getroffen maatregelen inzake hotelpremies en brandbeveiliging”. Ik hoop dat dit niet de enige verantwoording is om de horeca buiten het beleid van het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme te laten. Het is min of meer beledigend te stellen dat zij moeten vertegenwoordigd zijn omdat u zelf aandacht hebt voor hun specifieke belangen. Het spreekt voor zich dat het niet alleen hun wens is om via een vertegenwoordiging in het Commissariaat-Generaal op de eigen belangen te letten maar het is precies de bedoeling dat zij hun specifieke inbreng zouden hebben in de uitbouw van het toeristisch beleid. Ik heb in deze interpellatie reeds beklemtoond op welke wijze zij daartoe, precies door hun professionele bezigheid, geroepen zijn. In ieder geval vraag ik dat die benadering van de horeca minstens zou worden rechtgezet.

Tot besluit meen ik te mogen zeggen dat wij voor de samenstelling van dit Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme opnieuw op de verkeerde politieke weg zitten. Ook op dit Vlaamse niveau moeten wij een verderschrijdende politisering vaststellen.

Zonder dit grondig te willen behandelen wens ik hier toch nog een aspect aan toe te voegen. Kan de vertegenwoordiging zodanig worden uitgebouwd dat wij ook nog een Vlaamse politiek voeren ? Daarvoor citeer ik uit de toelichting bij het decreet waarin het VCGT wordt omschreven als : „... een Vlaamse instelling exclusief werkend onder het gezag van de Vlaamse Gemeenschap zodat het in de verzorging van de Vlaamse toeristische belangen geen remmingen noch bezwaren mag ondervinden bij het voeren van een specifiek op Vlaamse doelstellingen gericht beleid”. Wellicht vinden wij in geen enkele andere toelichting een opeenstapeling van zoveel Vlaamsgezinde uitingen. Ik citeer verder : „Het toerisme en vrijetijdsgebruik behoren bij uitstek tot ons cultuurpatrimonium en moeten maximaal worden ingeschakeld als universeel middel tot welzijnsontplooiing”. Dit houdt verband met de disproportie die bij de toeristische commissies voor advies, met name de reisbureaus, is ontstaan tussen de ene organisatie en de andere waarbij sprake is van vertegenwoordiging van organisaties die vroeger nog een Franstalige toelating hebben gevraagd.

Ik stel u thans mijn zeer concrete vragen.

Ten eerste, in het licht van de dwingende nood aan depolitisering, ook en wellicht vooral op het Vlaamse niveau, blijkt de Minister precies de tegengestelde weg op te gaan. Hoe beschouwt de Minister het feit dat thans duizenden leden van de horeca niet meer in de Raad van Bestuur van het VCGT vertegenwoordigd zijn ? Ook het vervoer, de reisbureaus en de autocaristen zijn niet meer vertegenwoordigd in de Raad van Bestuur.

Wat heeft de Minister ertoe geleid dergelijke gepolitiseerde benoemingen

Loones

door te voeren, tegen de letter en de geest van het decreet houdende op-richting van het VCGT ?

Ten tweede, volgens de Vlaamse reisbureaus worden twee leden in het Technisch Comité verkeerdelijk als VVR-leden voorgesteld. Daaruit volgt dat de VVR met haar 513 vestigingen in Vlaanderen eigenlijk maar vier vertegenwoordigers in het Technisch Comité heeft. BTO heeft anderzijds 5 mandaten, maar telt slechts 65 kantoren.

Meent de Minister niet dat het evenwicht hier helemaal zoek is ?

Ten derde, vier van de vijf vertegenwoordigers van BTO in het Technisch Comité vroegen in het verleden een Franstalige touroperatorsuitbatingvergunning aan met name l'Epervier, BBL-Travel, Wagons-Lits en American Express. Hoe verdedigt de Minister deze Franstalige oververtegenwoordiging in ons Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme ?

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, er is inderdaad nogal wat deining ontstaan naar aanleiding van de recente benoemingen of aanstellingen in het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

De Raad van Bestuur, het werd door de heer Loones reeds aangegeven, die 18 leden telt moest gedeeltelijk worden vernieuwd. Negen leden en de Voorzitter dienden opnieuw te worden aangeduid en het ging dus deze keer inderdaad om die leden die de toeristische sectoren in de meest algemene betekenis van het woord moesten vertegenwoordigen. Er zijn heel wat reacties geweest, niet alleen negatieve, maar het zijn natuurlijk die negatieve reacties die het meest in de belangstelling staan.

Mijnheer Loones, ik kan en ik moet u zeer kort antwoorden. Immers, de Cultuurpactwet is een wet van openbare orde en of wij dat nu wensen of niet, ik moet die wet respecteren en

toepassen op het geheel van de 18 leden. Het is dus niet zo dat ik de redenering mag volgen die u maakt door te zeggen dat voor de negen leden die door de Executieve worden aangeduid een zeker partijpolitiek evenwicht kan worden ingebouwd en dat dan aan de voorwaarden van het Cultuurpact is voldaan. Op die manier heeft de Minister van Cultuur dan de grootst mogelijke vrijheid bij het aanduiden van de andere negen leden.

Neen, dat kan en dat mag ik niet en indien ik anders zou optreden, zou ik op de vingers worden getikt. Inderdaad, ik moet de Cultuurpactwet toepassen op het geheel van de samenstelling van de Raad van Bestuur. In feite ben ik een beetje de gevangene van aan de ene kant de voordrachten die mij bereiken vanuit de verschillende toeristische sectoren : horeca, reisbureaus, autocarondernemers enzovoort en aan de andere kant de voordrachten die mij bereiken vanuit de verschillende politieke partijen, ook de uwe. Zo werkt dit systeem nu eenmaal. Ik ben er niet op gesteld dat men de zaken voorstelt alsof ik zou handelen vanuit het plezier om te politiseren. Ik doe dus geen politieke benoemingen op dit ogenblik zoals u het stelt. Ik moet gewoon trachten het geheel van de voordrachten uit de toeristische sectoren te verzoeken en de grootst mogelijke representativiteit te betrachten en dat in overeenstemming te brengen met het verlanglijstje van de diverse strekkingen.

Het is dus onmogelijk gebleken – en dat was trouwens ook de vorige keer het geval – om alle toeristische sectoren in de Raad te vertegenwoordigen. Er was een vooroverleg met het oog op het respecteren van de Cultuurpactwetgeving. Ik heb vastgesteld dat aan christendemocratische zijde een aantal kandidaten die de vorige keer wel waren gesteund, dit thans niet meer waren. Ik denk bijvoorbeeld aan de vertegenwoordigers van de reissector, aan de vertegenwoordiger van de horecasector en ook aan de vertegenwoordiger van Sabena. Ook aan liberale zijde was er de vorige keer een kandidaat voor wat de autocarondernemers betreft,

die niet meer werd voorgedragen. Ook vanuit socialistische hoek waren geen kandidaten voorgedragen die de commerciële sector moesten vertegenwoordigen. Het is dus zo – en op dit punt heeft u gelijk – dat het overgrote gedeelte van de mandaten wordt ingenomen door vertegenwoordigers van het sociaal toerisme. Daarmee ga ik niet in tegen het decreet en daarmee kom ik tegemoet aan de vereisten van de Cultuurpactwet. Mocht ik de voordrachten van de verschillende partijen naast mij neerleggen, dan zou het in de kortst mogelijke tijd tot een conflict komen.

Ik laat ook opmerken dat, in vergelijking met de vorige samenstelling, er vandaag wel vertegenwoordigers zijn van de toeristische federaties en van de steden, gemeenten en VVV's. Zij waren er de vorige keer niet bij en zij hebben vorige keer op identiek dezelfde manier gereageerd als die sectoren die er vandaag niet bij zijn.

Het is ook nogal opvallend dat er een gebrek is aan solidariteit. Hiermee bedoel ik dat het Horeca-Vlaanderen de vorige keer geen zorg was dat toch belangrijke sectoren, zoals bijvoorbeeld steden, gemeenten en VVV's, geen zitting hadden in de schoot van de Raad van Bestuur van het VCGT. Ik denk op geen enkele manier tekort te doen aan de belangen van de horeca als dusdanig. Het belang van deze sector is mij voldoende bekend. Ik moet trouwens onderstrepen dat het geheel van de structuur van het VCGT voldoende inspraakmogelijkheid biedt opdat horeca inderdaad aan het beleid zou kunnen participeren. Dat kan via de Vlaamse Adviesraad, dat kan via de geëigende technische comités en ik denk bijvoorbeeld aan het Technisch Comité Logiesverstrekkende Bedrijven.

Net als alle technische comités – en dat is uw concrete vraag – werd ook het Technisch Comité van de Reisbureaus samengesteld conform de vigerende wetgeving. Wat dit technisch comité betreft, is er ook heel wat kritiek geweest. Er waren 33 kandidaturen voor 15 te begeben mandaten. Meer dan de helft kon dus gewoonweg niet worden weerhouden, vandaar dat het ook niet mogelijk was

Dewael

aan de wensen te voldoen van de drie grote overkoepelende organisaties : de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus, Belgian Travel Organisation en de Vlaamse Raad voor Autobussen en Autocarondernemers. Deze drie overkoepelende organisaties gaan prat op een grotere representativiteit en zij uiten vandaag hun ongenoegen omdat zij niet respectievelijk tien, zeven en zes mandaten kregen toebedeeld.

Welnu, ik denk dat de thans toegepaste verdeling, namelijk zes voor de VVR, vijf voor BTO en drie voor de VRA, voor mij de meest aanvaardbare leek, onder meer gezien de herstructurering en de oprichting van de V.Z.W. van de Federatie van de Toeristische Industrie, FTI, waar VVR en BTO een paritaire vertegenwoordiging in het bestuur hebben aanvaard. Met andere woorden, VVR aanvaardt wel de pariteit ten aanzien van het BTO in de schoot van FTI. Ik begrijp dan ook niet waarom zij op die wijze hun ongenoegen uiten over de verdeling, die ik heb vooropgesteld, met name zes voor VVR en vijf voor BTO.

De afgevaardigden in het Technisch Comité werden gekozen onder de door de verenigingen voorgedragen kandidaten. Bijgevolg is er helemaal geen sprake van een onevenwicht.

VVR telt 500 vestigingen in Vlaanderen, maar is toch de gelijke van BTO met haar 65 kantoren, wanneer men de gerealiseerde omzet vergelijkt.

Ten derde, er is totaal geen sprake van een Franstalige oververtegenwoordiging in het Commissariaat-Generaal. Van de vier door u aangehaalde touroperators, met name L'Epervier, BBL-Travel, Wagon-Lits en American Express, heeft L'Epervier een door het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme afgeleverde vergunning van categorie A. Deze vergunning werd afgeleverd na gunstig advies van het bevoegde Technisch Comité. De drie overige operators hebben in Vlaanderen een groot aantal bijkantoren. Zij beschikken allemaal over een door het VCGT uitgereikte exploita-

tievergunning. Is het trouwens zinvol, in een periode dat wij Europa 1992 naderen, zonder de specifieke problemen van de Vlaamse ondernemingen uit het oog te verliezen, zich in deze sector zo eng Vlaams op te stellen ?

Tijdens de bespreking van de begroting heb ik het probleem naar voren gebracht, met name te weten of een parastatale B het ideale instrument is om een toeristisch beleid te voeren. Als Minister van Cultuur ben ik bevoegd voor Toerisme, maar mijn bevoegdheid beperkt zich tot een voogdijopdracht. Ik heb bijgevolg de voogdij over die instelling. De bedoeling van de decreetgever was een parastatale op te richten met een Raad van Bestuur, waarin alle toeristische sectoren zo goed mogelijk zouden worden vertegenwoordigd en zijzelf het beleid zullen voeren. De Vlaamse Regering zal dan gewoon haar voogdij kunnen uitoefenen. Ik denk niet dat het een goede manier is om een bepaalde politiek te voeren. Ik betwijfel dat, in geval men er in zou slagen dat al die sectoren in de Raad van Bestuur vertegenwoordigd zouden zijn, de optelsom van de verschillende deelbelangen – want daar gaat het in feite om, elke sector verdedigt zijn eigen belangen – tot een goede toeristische politiek kan leiden. Dat is dus fout geweest en thans dienen wij te roeien met de riemen die we hebben. Ik heb voor een andere aanpak gepleit, met name voor het opnieuw integreren van onze Toeristische Administratie in de gewone Vlaamse Administratie, zoals dat in de Franse Gemeenschap ook is gebeurd. Dat sluit niet uit dat bepaalde aspecten, zoals de promotie, op een soepele manier aan een V.Z.W. of een andere instelling kunnen worden toevertrouwd.

Voor het voeren van een politiek denk ik dat wij nu voor een mistgordijn staan, waarbij aan de ene kant het Vlaams Commissariaat-Generaal en de Raad van Bestuur de politiek voert en de Vlaamse Regering zich noodzakelijkerwijze moet beperken tot haar voogdijopdracht. Dat is geen goede manier om de zaken aan te pakken. Wanneer wij daaraan een wijziging willen brengen, moet het

decreet zelf, dat aan de basis ligt van de oprichting van het VCGT, worden gewijzigd.

De Voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer J. Loones : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Minister voor zijn antwoord en neem opnieuw akte van zijn intenties inzake het beleid en de uitvoering ervan, ofwel via de Minister ofwel via het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme. De essentie van deze interpellatie was dat, indien wij moeten verder werken met het VCGT, dit orgaan derwijze moet worden samengesteld dat er een beleid kan worden gevoerd. Ik stel vast dat de Minister met een zekere rouwheid erkent dat wij ook daar de weg bewandelen van de totale politieke evenwichten en de compromissen die ter zake moeten worden gesloten. Ik hoop dat hij weet dat dit niet de beste manier van werken is.

Aan de horeca zal blijkbaar de raad moeten worden gegeven zijn vertegenwoordiger niet voor te stellen via zijn eigen federatie, maar wel via een politieke partij.

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael : Mijnheer de Voorzitter, ik herhaal dat ik niet de weg bewandel van de politisering omdat ik dat graag doe, ik bewandel de weg van het respect voor de Cultuurpactwet die van openbare orde is. Indien de heer Loones in die wet verandering wil brengen, moet hij daartoe de gepaste initiatieven nemen. Zolang deze wet bestaat, moet ik ze respecteren en toepassen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze

Voorzitter

werkzaamheden van deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- *De vergadering wordt gesloten om 12.35 uur.*

Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt L. Van den Bossche (SP) (links) in gesprek met zijn liberale collega's de heren P. Dewael en L. Walt Niel (rechts), respectievelijk Gemeenschapsminister van Cultuur en Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting